РІК ЗАЛОЖЕННЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, N. J., Tuesday, August 8, 1916. Ч. 95. VOL. XXIV. JERSEY CITY, Н. ДЖ., второк 8-го серпня 1916. No. 95.

ҐІНДЕНБУРҐ ГОТОВИТЬ СЯ ПРОТИ МОСКАЛІВ.

Російські війска утікають на цілім фронті з Карпат.

Коло Залозець над горішним Серетом розвиваєть ся велика битва.

НАСТУП МОСКАЛІВ НА ВОЛИНИ В НАПРЯМІ КОВЛЯ ЗОВСІМ ЗДЕРЖАНИЙ.

ҐІНДЕНБУРҐ ГОТОВИТЬ СЯ ПРОТИ МОСКАЛІВ.

ЛОНДОН, 5. серпня. — **Всї вісти, які надходять зі східного терену війни, позволяють здогадувати ся, що Ґінденбурґ, новоіменований головний командант німецьких й австрійсько-угорських війск на сході, готовить ся до великого протинаступу.**

З Копенгаґен доносять, що з Берліна й инших міст середної Німеччини відходять без перестанку щораз то нові транспорти війск в напрямі на схід.

Телєґрами з Петроґраду принесли знова вісти, що німецька артилєрія остала сильно скріплена не лише на Волини, але також на півночи і на полудневім сході.

Ґенерал Макензен, котрий в минувшім році очистив був Галичину і полудневу Польщу з Москалів, а відтак протягом кількох неділь заняв цілу Сербію, мав прибути до головної кватири Ґінденбурґа, щоби бути помічним у випрацюваню подробиць нового великого воєнного пляну.

Анґлійські воєнні знавцї старають ся відгадати, в котрім місци задасть Ґінденбурґ перший удар. Їх погляди є роздвоєні. Одні догадують ся, що Ґінденбурґ розпічне наступ на півночи, щоби впасти на зади армії Брусілова, яка наступає в напрямі Ковля і Львова, і через загрожене сеї армії з боку змусити її до відвороту на Волини і у східній Галичині. Инші знова є тої гадки, що Ґінденбурґ кине головну силу на боєву лінію на полуднє від Припети, щоби проґнати Москалів за Дубно, Луцк і Ровно.

СОЮЗНІ ВІЙСКА НА ЦЇЛІМ ФРОНТІ ВІДНОСЯТЬ УСПІХИ.

БЕРЛІН (бездр. тел. через Сейвіл), 5. серпня. — **На східнім терені війни Москалї роблять великі зусиля, щоби в котрімнебудь місци переломити боєву лінію союзних війск. Однак Москалї не то, що не осягнули жадного успіху, але противно, в ріжних місцях були приневолені уступити назад. З причини великих втрат є замітне при останних нападах Москалів значне ослаблене. Конець перед двома місяцями розпочатого наступу не довго дасть на себе ждати.**

На півночи ударемнено знова перехід війск Куропаткіна через ріку Двину. **Війска Лінзінґена повздержали зовсім наступ Москалів над Стоходом. На полудневий схід від Бродів союзні війска прогнали Москалів, які перейшли горішний Серет.**

В Карпатах союзні війска розпочали на широкім фронті наступ і гонять Москалів в північнім напрямі.

Урядовий звіт головного німецького штабу доносить:

„Коло Дветен Москалї пробували знова переправити ся на західний берег Двини, однак під сильним огнем наших гармат були приневолені уступити назад.

„Війска Лінзінґена на Волини здобули село Рудка-Мирянська і околичні горби, беручи в полон 561 Москалів.

„Над Серетом союзні війска відбили ряд російських нападів на північний захід від Залозець. Відділи російського війска, які перейшли Серет коло Ратища, були приневолені уступити назад за ріку. Лише між Чистопадами і Межигірем російські війска находять ся на полудневім березї ріки.

„Союзні війска під командою арх. Карла Франца Йосифа проганяють Москалів з Карпат. Доси полонили 325 Москалів і здобули 2 гармати та кільканайцять машинових крісів".

(Село Рудка-Мир. є віддалене від Ковля 20 миль на схід. Села Ратище, Чистопади і Межигіре лежить між Залізцями а Підкаменем).

МОСКАЛЇ УТІКАЮТЬ З КАРПАТ.

ПЕТРОҐРАД, 5. серпня. — Рапорт російського ґенерального штабу звучить:

„Над Серетом (на полудневий схід від Бродів) відбуваєть ся завзята битва. Дотеперішний перебіг битви розвиваєть ся в корисний для нас спосіб. Наші війска перейшли в околиці Пеняків і Чистопадів ріку Серет, здобуваючи два села, горбок і ліс. Около 1.200 Австрійців взято в полон.

„В Карпатах на полудневий захід від Кутів, недалеко буковинської границї, наші патрулї були приневолені уступити в північно-східнім напрямі перед перевагою неприятеля, який перевів наступ в силї найменьше одної дивізії.

НАСТУП МОСКАЛІВ В НАПРЯМІ КОВЛЯ ЗОВСІМ ЗДЕРЖАНИЙ.

БЕРЛІН, 6. серпня. — **Над рікою Стоходом німецькі війска віднесли нові успіхи, проганяючи Москалів зі західного берега Стохода.**

На полудневий схід від Бродів розвиваєть ся велика битва над горішним Серетом.

В Карпатах австрійсько-угорські війска продовжують дальше свій наступ на широкім боєвім фронтї.

Урядовий звіт звучить:

„На полуднє від Заріча, над рікою Стоходом, наші війска прогнали Москалів зі становищ, які вони були заняли на західнім березі ріки. Підчас сеї боротьби полонено 4 російських офіцирів і 300 салдатів та здобуто 5 машинових крісів.

„Над горішним Серетом, на північний схід від Залозець, російські війска заняли правий берег Серету. Наші війска переводять протинапади і велика битва розвиваєть ся зі щораз більшою силою.

„В Карпатах австрійсько-угорські війска посувають ся постійно дальше наперед".

НАСТУП АВСТРІЙСЬКИХ ВІЙСК В КАРПАТАХ.

ВІДЕНЬ, 6. серпня. — З головної австрійсько-угорської кватири надійшли отсї вісти:

„Наші війска в Карпатах на Буковині і в Галичині поступають здовж цілого фронту дальше наперед.

„На Буковині наші війска віднесли успіхи в горах Капуль, здобуваючи важні становища.

„На цілім боєвім фронтї в Галичині, почавши від буковинської границї на полудневий захід від Кут аж до Татарова над Прутом, наші війска дальше переводять з добрим успіхом наступ проти Москалів".

МОСКАЛЇ ДОНОСЯТЬ ПРО СВОЇ УСПІХИ НАД ГОРІШНИМ СЕРЕТОМ.

ПЕТРОҐРАД, 6. серпня. — Російський ґенеральний штаб подає отсї вісти:

„На полуднє від Бродів, по обох сторонах горішного Серета, тривала вчера через цілий день завзята боротьба о здобуте сіл і горбів по обох сторонах ріки. Неприятель ставив дуже сильний опір і перевів цілий ряд протинападів. В селах прийшло до розпучливої рукопашної боротьби. Треба була здобувати від неприятеля одну хату за другою.

„Наші наступи вповні повели ся. Наші війска відбили напади неприятеля і зломили його опір. **По довгій боротьбі наші війска заняли села Звижень, Ратище, Чистопади, Межигіре, Гнідаву і Залізцї та горбки, які тягнуть ся здовж тих сіл.**

„Один із наших хоробрих козацьких полків зробив напад на становища неприятеля, беручи в полон 90 офіцирів і 3.000 жовнірів.

„На боєвій лінії в Карпатах, в околиці Дори, Яремча і Яблониці (над Прутом, на полуднє від Делятина), **неприятель розпочав сильну офензиву, яку однак нашим військам удало ся здержати".**

В ночи оголосив російський ґенеральний штаб отсї дальші вісти:

„Над рікою Серетом неприятель почав сильно острілювати здобуту нашими війсками територію.

„Після останних вістий, які наспіли з поля битви, число Австрійців і Німців, полонених в битвах в днях 4. і 5. серпня, виносить 140 офіцирів і поверх 5.500 жовнірів. Між полоненими офіцирами находить ся один полковник. Наші війска здобули також значне число машинових крісів і метавок".

КАРЛО ФРАНЦ ЙОСИФ ІМЕНОВАНИЙ ГОЛОВНИМ КОМАНДАНТОМ СОЮЗНИХ ВІЙСК В ГАЛИЧИНІ І НА БУКОВИНІ.

БЕРЛІН, 6. серпня. — **В тісній звязи з іменованєм Ґінденбурґа головним командантом всїх війск на сході стоїть іменоване австрійського наслїдника престола, Карла Франца Йосифа, головним командантом союзних війск в Галичині і на Буковині.**

Під командою наслїдника престола будуть находити ся, як се доносить часопись „Льокальанцайґер" дві головні армії: армія Ботмера (на північ від Дністра) і армія Бальтіна Пфлянцера (на полуднє від Дністра здовж Карпат).

В БИТВІ КОЛО БРОДІВ ПОТЕРПІВ НАЙТЯЖШІ ВТРАТИ 24. ПОЛК ПІХОТИ.

ПЕТРОҐРАД, 6. серпня. — Воєнний кореспондент доносить отсї подробиці про кроваву битву, яка попередила занятє Бродів:

„Полонені Австрійцї оповідають про великі втрати, які потерпіли австрійські війска в битві під Бродами. **Найбільші втрати потерпів 24. полк піхоти. Він стратив в убитих, ранених і полонених около 3.100 жовнірів.** Становища австрійських війск були на сїм боєвім фронтї незвичайно сильно укріплені. Від осени дотепер російські війска перевели були не один напад на сю боєву лінію Австрійців, але без успіху. Доперва останний наступ російських війск повів ся і сильні становища Австрійців опинили ся в їх руках".

(Згаданий 24. полк австрійської піхоти зложений зі самих Українців. Доповняючий округ 24. полку — се повіти Коломия і Косів).

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

ЗАВЗЯТІ БОЇ ПІД ВЕРДЕНОМ В ОКОЛИЦЇ ФЛЄРІ І ТІОМОН.

БЕРЛІН, 5. серпня. — На північний схід від Вердену завзяті бої тривають дальше. Найсильнійша боротьба відбуваєть ся в околиці Флєрі і Тіомон. Французи роблять знова великі зусиля, щоби відзискати становища, які хвилево були здобули, а відтак мусїли опорожнити. На підставі полонених стверджено, що Французи кинули на поле битви чотири нові дивізії піхоти. Їх зусиля були безуспішні. Протягом вчерашного дня стратили вони около 500 жовнірів в полонених.

Звіт головного німецького штабу звучить:

„На східнім березї ріки Мези наші війска перевели успішний протинаступ і відзискали назад становища, які Французи з великими жертвами в людях хвилево мали у своїх руках. Число полонених побільшило ся о дальших 468 Французів.

„Полонені французькі жовніри належать до 4 ріжних дивізій, які перший раз взяли участь в битві під Верденом.

„В околиці руїн форту Тіомон відбувають ся також завзяті бої".

800 ФРАНЦУЗІВ ПОЛОНЕНО У ДАЛЬШІЙ БИТВІ ПІД ВЕРДЕНОМ.

БЕРЛІН, 6. серпня. — Останний звіт німецького ґенерального штабу доносить про дальші успіхи німецьких війск під Верденом. Урядовий звіт звучить:

„На східнім фронтї Вердену чинність артилєрії є незвичайно оживлена. В околиці Тіомон ведеть ся завзята рукопашна боротьба в окопах. Число полонених Французів коло Флєрі зросло знова о 16 офіцирів і 576 жовнірів. В околиці ліса Шапітр полонено 3 офіцирів і 227 жовнірів".

ПРОТЯГОМ ТРОХ ДНІВ ЗАТОПЛЕНО 34 ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ.

БЕРЛІН, 6. серпня. — Німецькі і австрійські підводні лодки розвинули в останних днях незвичайно чинну діяльність.

На підставі звітів німецької і австрійської адміралїції підводні лодки затопили протягом трох днів 34 торговельних і рибацьких кораблів — разом на 28.000 тон містоти.

Головним тереном, на якім оперували підводні лодки, було Північне і Середземне море. Найбільше кораблів стратила Анґлія, бо аж 18; решта затоплених кораблів припадає: на Італію 5, Францію 3, Японію 1 і 7 на невтральні держави.

ДО НАШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ І ПРИХИЛЬНИКІВ.

Адміністрація часописи „Свободи" отсим повідомляє своїх Вп. Передплатників, що задля незвичайної підвишки цін ґазетного паперу і инших друкарських матеріялів вона є приневолена підвисшити з нинішним днем передплату сеї часописи.

Від дня 8. серпня б. р. передплата буде виносити:

В Злучених Державах на рік	**$2.50**
" " " на 6 місяців	**1.25**
" " " на 4 місяці	**1.00**
В Джерзи Сіти і за границею на рік	**3.25**
" " " " " на ½ р.	**1.75**
" " " " " кварт.	**1.00**

Що таке підвисшене має своє оправдане, нехай послужать за доказ отсї факти:

Невідрадні відносини в паперовім промислї спричинили в послїдних часах незвичайний зріст цін на всякого рода папероах. Найбільше підскочила ціна на ґазетнім папери, бо майже подвійно. І мимо веяких заходів державних властий, аби запобічи сій так шкідливій для публїцистичного сьвіта грабіжи фабрикантів паперу, оказало ся, що дорожня паперу наступила з причин природних, а не задля визиску фабрикантів, як сього догадували ся. Головною причиною сеї дорожнї має бути брак певних ростинних субстанцій, яких уживаєть ся до виробу паперу. Сей матеріял спроваджувано до часу війни у великій скількости з европейських країв і з Канади. А тепер з причини застою в продукції сего матеріялу в Европі і недостаточної морської комунікації, тутешні засоби не можуть відповісти великому запотребованю паперу, яке в сїм часї зросло до нечуваних розмірів.

І фабрики паперу не то що не хочуть відновляти контрактів на дальші замовленя від своїх сталих костумерів, але прямо відмовляють замовленя, хоч потребуючі паперу радіб за него заплатити всяку ціну.

З тої причини многі видавці мусїли звинути свої видавництва, а велике число чужинецьких часописий бореть ся зі своїми фінансами, не могучи подолїти тягару підвисщеня цін паперу.

До дорожнї паперу достроюють ся і фабриканти виробу инших друкарських матеріялів — як прим. олова і фарби. І їх ціни зросли до 70%.

На тім, відай, ще не покінчить ся, бо як одні, так і другі фабриканти заповідають дальшу підвишку цін своїх продуктів.

Супроти такого стану річий многі видавці підвисшили передплату на своїх видавництвах і сим запобігають їх упадкови або зменьшеню обему.

В тім самім положеню найшлось і наше видавництво „Свободи", яке дотепер старалось усякими способами опирати ся сій дорожнечій нагінці. Не всилї воно однак оперти ся на будуче тим цінам, яких тепер жадають доставцї паперу. І тому, щоби видавництво могло і на дальше задержати свій дотеперішний обем, адміністрація „Свободи" є приневолена підвисшити передплату своїм читачам.

При сїм адміністрація „Свободи" сподіваєть ся, що Вп. Передплатники узнають сю підвишку за оправдану і зволять і на будуче підпирати се видавництво матеріяльно і морально, передплачуючи „Свободу" і заохочуючи своїх знакомих і приятелів до громадної передплати сеї найстаршої української часописи в Америці.

Адміністрація „Свободи".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлен., належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF MEMBERSHIP LABEL FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

За всї оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

З біжучої хвилї.

Шікаґовський „Дзеннік Звйонзкови" пише:

Львів по перших хвилях зденервованя, викликаного російською офензивою, так вже недалекою від Львова, загально успокоїв ся. Неспокій огортає природно лише Жидів і Українців. Власти старають ся ріжними способами успокоїти мешканців, а роблять се на свій австрійський лад. В „Куриєрі львовскім" читаємо такий комунікат, видрукуваний грубими черенками на першій стороні числа з дня 16. б. м.:

„Положенє дальше поправляєть ся. Ц. і к. команда міста уважає своїм обовязком остерегти публику, аби не вірила трївожним вістям. Положенє нинї знова значно поліпшило ся. Є оправдана надія, що воєнне положенє небаром зовсїм змінить ся на нашу користь".

Здаєть ся, що для команди опущенє міста мешканцями є корисне. Для успокоєня населеня приїхав до Львова намісник і уділяє авдієнції, а нинї бере участь в річниці освободженя Львова! Дійсно комічна, а навіть траґі-комічна то річниця в передодни поновного занятя Львова.

Редактор шікаґовської ґазети, який є загорілим приклонником царського кнута, не видержав, щоби до вісти, поданої в старокраєвій польській ґазеті, не причіпити своєї їдкої ненависти проти Українців. Тому додає від себе, що „неспокій огортає природно лише Українців". Не перечимо, що львівських Українців огорнув страх перед новою навалою московської орди. До сего мають вони слушну причину. Але заразом віримо також, що Поляки у східній Галичині, які вже підчас першого нападу Москалів на Галичину стояли на службі царської охрани, ожидають нетерпеливо приходу свого царя, як каня на дощ.

Російський цар Николай II. і анґлійський король Джордж V. не лише з лиця до себе подібні.

Як се виказав засуд смерти на ірляндськім герою Кейзментї, оба вони подібні до себе і по ділу. Ріжниця полягає лише в тім, що Джордж закладає своїм жертвам чорний каптур, а Николай вішає собі по просту без каптура.

Проти царя, головного команданта всего хороброго і православного воїнства, стає до боротьби Гінденбурґ, головний командант німецько-австрійських військ.

Проти Николая Николаєвича вистарчив Макензен. Але проти самого царя іде Гінденбурґ. Як звичайно: чин чина почитає...

І знова один доказ більше, як високо галицьке населенє цінить „богобоязливе воїнство" царя Николая.

В пограничнім містї Бродах з 13.000 населеня перед наступом Москалів остало в містї всего 2.000. І то самі старці і дїти. Не переконала мешканців міста навіть московська ласка, коли то підчас утечі з Галичини Николай Николаєвич ущасливив був Броди, уладивши там свою головну кватиру.

З Букарешту доносять, що минувшого тижня у висших кругах підносило ся богато голосів за тим, щоби Румунія виступила до війни проти центральних держав. Коли однак надійшла вість, що Гінденбурґ обіймив начальну команду проти Росії, всї скоро притихли. Тепер всї надіють ся, що на російськім фронтї прийде до великих і важних подій.

Показуєть ся, що Гінденбурґа боять ся не лише самі Москалї...

Відрадні вісти зі старого краю.

З причини строгої цензури в Анґлії і Франції ми не маємо спромоги удержувати зі старим краєм близших зносин. Вже чотирі місяцї минає від хвилї, коли до Злучених Держав прийшли останний раз старокраєві часописи. Кожду українську часопись, навіть кождий лист, в якім містить ся яканебудь згадка про наші політичні справи в старім краю, анґлійська та французька цензура задержує і не допускає до Злучених Держав.

В останнім числї нашої часописи подали ми вістку про стан справи українського унїверситету у Львові. Ся вістка прийшла до нас доперва через Швайцарію і Росію.

Хоч телєґрама, подана в російській часописи, є коротка щодо змісту, то всеж вона подає досить ясний образ про теперішний стан справи українського унїверситету.

Вже кілька місяців тому назад надійшла була приватною дорогою вістка, що австрійське правительство згодило ся вповні на основанє українського унїверситету у Львові та що українські посли ставили усильні домаганя, щоби сеї справи не проволїкати і не відкладати на час після війни. В сїй справі мали відбути ся дальші переговори між українськими послами і мінїстром просьвіти.

Як се подає телєґрама „Киевской Мысли" на підставі „Дїла", **делєґація українських студентів одержала від мінїстра просьвіти запевненє, що в справі основаня українського унїверситету поробленно вже всї кроки і що в короткім часї у Львові буде утворений український унїверситет.**

Як стоїть справа утвореня українського унїверситету саме під сю пору, чи поновний наступ російських військ на Галичину сю справу прискорив, чи припізнив, — годі відгадати. Всеж таки можемо надіяти ся, що та справа находить ся на добрій дорозї і зближаєть ся скорим кроком до остаточного сповненя одного із головних постулятів австрійських Українців.

Тут належить піднести велику працю і труди українських послів і членів Загальної Української Ради, які серед пануючих дуже тяжких відносин політичних не спускали з ока сеї так важної для нашого народа справи і довели її до успішного полагодженя.

Друга справа, яка може мати далекосягле значінє для нашого народа, се новий меморіял Загальної Української Ради, внесений до президента ради мінїстрів і до мінїстра для заграничних справ. І ся вістка надійшла до нас майже з двомісячним опізненєм.

Та хоч точний зміст меморіялу не є звісний, то всеж можна догадувати ся, що Загальна Українська Рада поставила в нїм свої домаганя до правительства в справі утвореня автономної української провінції, яка обіймала би українську часть Галичини, Буковини та заняті українські землї від Росії.

Також треба догадувати ся, що внесенє меморіялу зістало прискорене з причини наступу російських військ. З огляду на се, що після всякої правдоподібности у східній Галичині, на Буковині і на Волини розпічнуть ся небавом великі змаганя воєнні, внесенє меморіялу під сю пору може мати великий вплив на політичне значінє української справи в Австрії.

* * *

І коли візьмемо під розвагу хочби лише обі повисше наведені справи, коли хоч в думці перенесемо ся в се трудне положенє, серед якого приходить ся працювати заступникам нашого народа в Австрії, коли розважимо ті всї трудности і перепони, які мусїли вони поборювати, щоби щонебудь зробити для української справи — ми, американські Українцї, замісць їм помогти, кидали їм під ноги колоди, безпощадно їх критикували і осьмішували їх працю.

Але коли запитаємо, що ми, американські Українцї, зробили для української справи за цїлі два роки — то на се буде відповідь дуже коротка: **нїчого!**

В ПЕРЕДОДНИ НОВИХ ПОДІЙ НА СХОДІ.

Останні телєґрами принесли дві важні вісти з воєнного терену на сході: вістку про іменованє Гінденбурґа головним командантом всїх німецько-австрійських військ на сході і другу вістку: про іменованє Карла Франца Йосифа, наслїдника австрійсько-угорського престола, головним командантом австрійсько-угорських військ в Галичинї і на Буковинї.

Отсї іменованя під теперішну хвилю мають далекосягле воєнне і політичне значінє. Не лише в німецьких військових кругах, але також у військових кругах противників Німеччини говорить ся, що на східнім теренї війни треба надіяти ся вже в короткім часї нових великих подій.

Як се виказує боротьба в останних трох тижнях, двомісячний великий наступ російських військ стратив зовсїм на силї. Цїла північна боєва лінія не улягла найменьшій змінї. Німецькі війска під командою Гінденбурґа і баварського князя Леопольда ударемнили всї зусиля Москалів, щоби переломити боєву лінію.

Також і на полудневій боєвій лінії успіхи російських військ не відповідають величезним стратам, які потерпіла армія Брусілова.

Російська армія на Волини не була всилї задержати навіть у своїх руках тих земель, які була здобула в перших двох тижнях наступу. Міста, як Свинюхи, Локачі і Горохів, находять ся знова в посїданю союзних військ, а російські війска зблизили ся заледви на 20 миль до міста Ковля.

В Галичинї на північній боєвій лінії зайшли лише незначні зміни. На північнім крилї союзні війска опорожнили Броди, а на полудневім крилї Бучач, підчас коли цїла середна часть боєвої лінії, здовж горішного Серету і середущої Стрипи, позістала на тімсамім місци.

Найбільший успіх віднесла російська армія на полудни, на лінії від Днїстра до Карпат. Полуднева російська армія під командою Лечицького заняла майже цїлу Буковину і Покутє. Однак беручи на увагу загальне воєнне положенє, зі сторони сеї армії не може грозити жадна поважнїйша небезпека війскам німецьких союзників. А навіть противно. Союзні війска, держачи у своїх руках всї переходи в Карпатах, можуть кождої хвилї відтяти отсїй армії відоворот. Тим оправдують також, чому армія Лечицького не спішить ся з дальшим наступом.

Іменованє Гінденбурґа головним командантом всїх німецько-австрійських військ на сході не наступило без причини. Гінденбурґ став нинї народним героєм у Німеччинї. Німецькі воєнні кореспонденти заповідають, що його іменованє стоїть в тїсній звязи з подіями, яких небавом на сході треба надіяти ся. По здержаню великої офензиви анґлійських і французьких військ у Франції, значна часть німецьких військ, які становили резерву для західної армії, можуть тепер бути ужиті проти Росії. Вже останні російські телєґрами доносять, що на Волинь і до Галичини прибули нові німецькі війска. Телєґрами російських кореспондентів щораз рідше згадують про недалеке здобутє Ковля і Львова, а брак нових успіхів російської армії звалюють на повени і дощі.

Знова іменованє австрійського наслїдника престола командантом австрійсько-угорських військ в Галичинї має значінє більше політичне. Його іменованє є також доказом, що на сїм теренї війни відбудуть ся воєнні операції великої ваги. Подібно як наслїдник німецького престола стоїть на чолї армії під Верденом, якого здобутє уважають за цїлковиту програну Франції й Анґлії, таксамо можна догадувати ся, що на поли битви в Галичинї розіграєть ся небаром велика битва, яка має рішити вислїд війни на сході.

Вже від довшого часу воєнні знавцї згідно заявляють, що рішенє цїлої европейської війни западе на східнім, а не на західнім теренї війни.

ВІСТИ З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Меморіял Українців до австрійського правительства.

Польські американські часописи подають за старокраєвими часописями отсю вістку:

„Львівське „Дїло" з дня 14. б. м. (червня) помістило комунїкат отсього змісту:

„В вівторок 6. б. м. відбуло ся засїданє правно політичної секції Загальної Української Ради у Відни в цїли уложеня меморіялу на підставі ухвали Ради з дня 19 м. м. На засїданю були присутні: голова др. Кость Левицький, др. Л. Цегельський, В. Темницький, І. Семака, А. Лукашевич, др. Ст. Томашівський, др. Ст. Рудницький, М. Меленевський і А. Жук. Предметом нарад був меморіял, уложений д-ром Ст. Томашівським. Меморіял подає дуже точний образ відносин, серед яких опинили ся східна Галичина і заняті українські землї, як також представляє політичне значінє тих відносин. Меморіял опираєть ся на історичних та сучасних воєнних подіях і подає відтак заключеня щодо становища будучности українського народа в австрійській державі. Дискусія переведена над тим меморіялом довела до згідности поглядів. Меморіял має бути вручений мінїстрови для заграничних справ і президентови ради мінїстрів".

В Бродах остало всего 2.000 мешканців.

Воєнний кореспондент нюйорської часописи „Ді Ґлоб" подає отсю телєґрафічну вістку:

Петроґрад, 5. серпня. — **В містї Бродах лишило ся всего 2.000 галицьких мешканців; 11.000 мешканців, разом з бурмістром і членами ради міста, утїкли до Львова. Місто ще-доси находить ся під гарматним огнем уступаючих Австрійців.** Всї улицї безлюдні. Хиба одні дїти бігають по улицях, хоч гарматні кулї часто падуть на дахи домів. Цїна хлїба підскочила на 20 центів за фунт, а цїна масла на одного доляра.

Коли російські гузари влетїли до міста, одна льокомотива виїхала ізза зелїзничої стації враз з чотирма возами, на яких находили ся машинові кріси. З них привитано російських жовнірів градом куль. Однак небавом прийшли Москалям на поміч моторові гармати і розпочали огонь на поїзд, цїляючи в льокомотиву. Австрійцї з боязни, щоби не вибухнув машиновий котел, відїхали з поспіхом, переслїдувані моторовими гарматами.

Радивилів — се купа румовищ. Лише одна церква не потерпіла ушкодженя. Багно, яке тягнеть ся через пів милї від ріки Слонївки до села, є вкрите ямами від ґранатів. Тут і там видно в багнї великі австрійські ґранати, які упадаючи застрягли в болотї, не експльодуючи. Виглядають вони як споди поломаних стовпів. Гостинець місцями зовсїм знищений від ґранатів.

Очевидцї оповідають про страшне знищенє в околиці села Клекотова, де Москалї зрівнали зі землею окопи Австрійців по двогодиннім бомбардованю. Окопи були засїяні убитими, поломаними карабінами, кусниками ґранатів і бетону та трісками соснових дерев.

Луцк за часів австрійського правлїня.

„Русскія Вѣдомости" подають подрібний опис Луцка за часів австрійського правлїня. — Коли 10. вересня 1915 р. австрійські армії здобули Луцк, застали там частинний непорядок. Другого дня по здобутю почали переводити конскрипцію (спис населеня). Обчислено, що всїх мешканців є понад 24.000. Зараз зорґанїзовано міську раду з тамошних людий, на чолї котрої стояв австрійський бурмістр міста Луцка. Заведено полїцію, котра доглядала порядку в містї. На розказ висших властий полїція поотвирала аптики, купецькі склепи й инше. Пекарі і всї прочі ремісники почали свою роботу.

Маґістрат оголосив, що руководить ся безоглядною карностию. Установлено сталу цїну на всї продукти, а котрий з купців того не придержував ся, був караний гривною 500 рублів. Власти звернули також пильнїйшу увагу на чистоту. Місто подїлено на 8 дїльниць, а в кождій зокерма заведено санїтарні інститути. Австрійські власти застали в Луцку плямистий тиф, який що дня забирав кольосальні жертви. З ним сейчас зведено горячкову боротьбу, в котрій згинуло 8 австрійських лїкарів. В короткім часї тиф удушено.

Власти завели добродійну комісію, котра несла поміч бідним. Сим удержано при житю 2.686 осіб, котрі не мали своїх засобів до житя. Гроші на удержанє давав маґістрат. Власти придїлили військо, щоби разом з населенєм обробило поля під засїв.

Власти дали дозвіл на торговельні зносини з львівськими, краківськими і віденськими купцями. Можна було спроваджувати всї потрібні товари, розумієть ся — за оплатою означеної такси. З часом Луцк став головнїйшим осередком торговлї. Луцькі купцї мали зносини з Берлїном, а берлїнські купцї приїзджали до Луцка.

Тойсам стан заведено в Грубешові, у Володимирі волинськім і Замостю. А всюди можна було зауважити оріґінальну чистоту, адмінїстраційний порядок і безоглядну карність.

УЧАСТЬ ІНТЕЛЇҐЕНТІВ У ВІЙНЇ.

В теперішній европейській війнї бере чинну участь богато людий з інтелїґенції, особливо в західних і центральних краях Европи, де майже вся молодїж наукових заведень, по відбутю примусової військової служби, вертає домів з офіцирською ранґою. Система та розвинула ся найбільше в Німеччинї, де майже кождий публичний урядник має степень офіцирський.

В Німеччинї з загального числа (52.708) студентів унїверситету покликано до військової служби 29.893. З загального числа (10.490) студентів технїчних заведень покликано під оруже 6.476.

В Австро-Угорщинї з загального числа (19.335) студентів унїверситету покликано 8.601.

У Франції із 46.713 студентів покликано 25.905.

Так представляєть ся число покликаних до війни студентів висших шкіл. Мобілїзація не пощадила і професорів найвисших наукових факультетів. В Німеччинї борють ся у боєвих рядах 1.585 професорів, в Австро-Угорщинї 250, а в Франції 255.

В Росії задля браку більшого числа професорів цифри сї не є такі великі.

В Німеччинї дві треті части з числа правників бореть ся у боєвих рядах. З загального числа судіїв служить одна трета часть.

До кінця цьвітня б. р. число погибших німецьких правників виносило 1.472, а французьких 2.133. В порівнаню зі стратами німецько-французької війни 1870—71 р., де по обох сторонах число погибших правників (адвокатських кандидатів) виносило лише 90, страти в теперішній війнї є прямо фатальні.

Із сеї статистики видно, що теперішна війна забирає богато жертв з інтелїґентних кругів. Представмо собі, що всю просьвіту між народом ширять осьті власне інтелїґенти, що вийшли з наукових заведень, а яких пожре воєнний молох, тодї аж зрозуміємо, що значить слово „війна" і які фатальні катастрофи виряджує вона людству.

РОСІЙСЬКОМУ ЦАРЕВИ НА ПАМЯТКУ.

Сидить цар у Петроґраді тай гадає:
Як згубити Українців? — Та не знає.
Довго думав і додумавсь, що дїлати:
Приказав війско російське всьо збирати.
Зібрав війска й зараз війну зачинає
І найперше в Ґаличину посилає.
Як зайшли вони у наш край, в Галичину,
Мордували всїх: і жінку і дитину.
Не йшли вони, як герої воювати,
А йшли вони наші села плїндрувати.
І найбільше натерпілись наші люди,
Бо за ними лиш шукали все і всюди.
Де були церкви і школи і читальні,
Поробили собі спальні, коням стайні.
Цїлу зиму в Галичині ґаздували
І за той час наших людий рабували.
Аж як прийшла весна й сонце пригріває
Славний Німець своє війско посилає.
І як прийшло досить Німців у Карпати,
Гарматами взялись дич ту проганяти.
Й як гармати стали грімко приграватн,
Стали наші Москаленьки утїкати.

— — — — — — — — — — — — — —

Ой, сидить цар на престолї й щось 'му снить ся
І бачить вже, як престол його валить ся.
Бо вже досить його люди бідували
І неволї і кайданів вже зазнали.
Прийде, царю, ще той час і та година:
В своїй крови бродити-меш по колїна.
Станем всї разом й будемо ся питати,
Чи ти хочеш Україну нам віддати.
Як не схочеш нам віддати, мем-прохати,
Аж будуть ся чужі люди дивувати...

Ю. Бундзяк.

Патерсон, Н. Дж., 28. липня 1916.

Василь Січовик.

СИБІРСЬКІ СПОМИНИ.

Козаки.

(Дальше).

Козаки варять в печах або на кухнях. Хліб печуть що другий день. Топлять звичайно лише раз на день, а то рано, але самовар стоїть готовий цілїський день! В нїм запарюють чай—найважнїйший „русскій" напиток побіч „водки". Звичай питя чаю є поширений в цілій Росії, а в Сибіри вже найбільше. Зимою то і цілий день всї домашнї товплять ся коло самовара. З початку трудно, але згодом, зі студени, мимоволї і чужинець привучеть ся до сего звичаю. Я дійшов був так далеко, що потрафив випити по 5 склянок на раз; природно, що не дорівнював я ще своїм сусїдам, яких нормальне число „русского нектару" доходило найменьше до 10 склянок. Я дивував ся, де стільки чаю чоловік може подїти. Хто лише чужий до хати прийде, зараз його взивають: „Садись і йди чай пить".

Коли козак бажає комусь апетиту, то не скаже „смачного", як Українець, а тільки: „чай с сахаром" (з цукром). Як же вони його пють? Засїдає цїла родина довкола самовара*) і зачинає пити чай. Хазяйка наливає кождому стакан (склянку) горячої води з самовара і доливає з чайника чайної есенції; опісля хто хоче, доливає собі ще трохи молока. Цукру до чаю не вкидають, а беруть малий каваločок в руку і помалу його кусають — от як се роблять наші галицькі жиди. Козаки не пють його зі склянки, бо загорячий, а виливають на підставки і, потрохи простуджуючи, випивають. Сей спосіб питя спостеріг я й межи Китайцями. Люди жиють понайбільшій части тим чаєм, пшеничним хлїбом (місцевість, де я був, дуже богата в пшеницю) і стравою „щи" — се щось в роді нашої бараболяної зупи з мясом, потятим на кавалки. Часом їдять на снїданє (по російськи „завтрак") печені пироги, подібні до наших галицьких, але меньші розміром, а називають їх „шаньги". Є се дуже смачна страва, особливо для галицького Українця, який привчив ся їсти сї примаки дома. Варених наших пирогів зі сметаною козаки зовсїм не знають. По „щах" дістанете на обід кашу з олїєм, а те все добре запєте ще раз чаєм. Тільки в часї якогось сьвята, і то не кождого, вам дадуть їсти „пільмени" і обяснять, що се славна сибірська їда. Є се щось в роді маленьких сливкових книдлів, тільки що в серединї не сливки, а шпиковане мясо. Подають сї „пільмени" або зі сметаною й цукром, або якимись иншими приправами. Менї се не подобало ся так, як славні „шаньги". Одним словом — богато страв козаки варити не знають, а зате випікають богато річий з тїста. Чай, „щи", каша „шаньги", „пільмени" — се головна козацька пожива. Можна би тут жити о много лучше, бо всьо є незвичайно дешеве (в часї війни трохи подорожіло), але треба знати варити і печи. Особливо богато є тут мяса. І не дивниця. Природа богата, а вистарчить тільки трохи попрацювати, щоби мати всього подостатком. Та козаки є великі нероби, а се видно хочби лише з їх господарки.

При хатах городів нема, а не позволяють на се доми з їх загородами, які стоять здовж улиць густо одні попри других. Улиці досить широкі — вигідні зимою і лїтом, але не дай, Боже, весною! Цілі ріки пливуть по них з таючого снїгу. По якімсь часї всьо просихає і слїд по бувшім потопі щезає. Дощ паде лїтом рідко.

Тепер вийдім з села і гляньмо на господарку по городах і полях. За селом видимо декуди городи, які тягнуть ся довкола нього аж до самого лїса. Їх є небогато, хоч могло би бути більше, бо много поля лежить облогом. Колись тут були також городи, але опісля, виссавши плодючість почви, цілком запустїли. Як видно, козаки ведуть дику господарку. Гноїти землю не знають, а гній вивозять за село, де його безцїльно спалюють.

В городах садять трохи бульби (бараболї), цибулї, чоснику, капусти, буряків і иншу ярину. Барабoля не є таким важним средством поживи, як в нас, а уживають її тільки трохи до „щив" і „шаньгів". Зате сїють дуже много зерна, а в Акмолїнській области найбільше пшениці, вівса, опісля ячменю і проса. З вівса часть лишають для себе, а більшу часть продають; пшеницю рівнож. Треба додати, що головним жерелом доходу Сибірців є збіже. Під тим зглядом щасливі були ті околиці, де я перебував. Земля там чорна, як уголь, і не потрібує жадного гною; що в неї вкинеш, се в десятеро побільшить ся, — лиш мудро працюй.

Поля, або „пашні" — як Москалї називають — є від села далеко, верств 20 до 80. Тому цілий рух в селї по зимовім снї прокидаєть ся доперва весною, з кінцем мая, і триває несповна 5 місяців, до початку жовтня. В тім часї всьо, що спосібне до роботи, йде на „пашню"; там спить, їсть і аж перед зимою вертає в село. Козаки — як видно — около 7—8 місяців „відпочивають", аби взяти ся до роботи на 4—5 місяців. Значить, більше дармують, ніж працюють. Але вони оправдують себе строгостию природи з її підсонєм. Хай буде так, — хоч ріжниця між добробутом нїмецьких кольоній і їх бідних осель випадає у їх некористь.

До управи рілї уживають козаки машин, але доперва від кількох лїт, коли-то їх навчили тої штуки Нїмцї. Давнїйше — як самі менї розказували — сїяв кождий 2 до 3 десятин (десятина — се меньше-більше нашого 1¾ морґа), бо не міг більше руками обробити і старав ся заспокоїти свої потреби тим, що мав. Инакше пійшла рільнича господарка з приходом Нїмцїв. Сї навчили їх уживаня рільничих машин і поширеня рільництва, а тепер ви побачите у селї повно рільничих машин, розуміеть ся, удержуваних в можливо найбільше занедбанім станї, бо машини, закуплені перед 2—4 роками, знайдете серед улиці, в болотї, поржавілі на дощи і снїгу так, що по якімсь часї треба купувати другі. Та властителї таких, скоро через їх недбалість понищених машин, потїшають себе богатою збіркою, яку опісля продають за добрі гроші. Особливо тепер правительство закупує всьо — навіть більше, ніж козаки хочуть продавати, через що є добрий для них ринок збуту.

На загал беручи, жиють всї несогірше; нема бодай такої великої нужди, як декуди в нас по селах. Можна сьміло сказати, що козаки могли би жити ще лучше, але до того треба мудрої голови.

Приглянїмо ся, що вони роблять більшу часть року. Сидять по хатах, пють чай, грають на балалайцї (рід інструменту, — щось як би наша мандоліна, але має меньше струн) або на гармонії, „катають ся" (санкують ся) і оттак марнують цілий день. Деякі з них, проворнїйші, що занимають ся ріжними доставами сїна чи збіжа, є досить заможні, але таких на загал — не богато.

Сьвяте житє там. З голоду не вмре, працює всього коло 4 місяці, а опісля: „Їдж, пий і весели ся, душе, ібо многія блага во многії лїта!" В зимі нема там і слїду тої горячкової роботи, яка ведеть ся по наших селах, коли-то наш селянин не має часу в голову попкробати ся — хиба в сьвято... Нї, між козаками все сьвято, а тільки слуги вивозять часом гній за село і палять, або привезуть дров раз на місяць до хати. Я трафив туди в недобрі часи, — як менї оповідали — бо не було „водки". От перед війною, за небіжки „водки" було на що тут подивити ся!... Станичний атаман задумував поширювати громадську тюрму. Людиска з любови за богато „чоломкали ся" і треба було розділювати їх по Іванових хатах. Деякі говорили нам також, що щастє для полонених, що нема „водки", бо анї одного не оставилиб вони при житю, а показалиб вповні свою сибірську культуру...

Я й не дивуюсь. Народ темний, самі анальфабети, політично не осьвідомлений — є він слїпим орудєм свого правительства, на яке одначе дають ся вже чути то тут то там голоси незадоволеня.

(Дальше буде).

*) Самовар — се високий на пів метра баняк, що має в серединї вложену бляшану руру, виходячу на верх і там отворену. Через сю руру виходить дим, немовби через фабричний комин, і збільшаєть ся протяг, через що добре горить огонь під „баняком". Довкола рури в серединї баняка вливають води, або кидають лїду, який закипає від горяча згаданої рури.

АФОРИЗМИ.

Одно добре слово творить людське почутє і будить до житя нові ідеї, але один хибний погляд нівечить масу сьвятощів.

—o—

Не легко є розлучити лїнивого чоловіка з вигідним ліжком.

Чоловік є своїм власним паном. Хто робить так, як повинен робити, доходить до такої поваги, як сама Повага.

—o—

Прощене не все є перепрошенєм.

—o—

Хто не має віри в себе, той не має і сили.

ПИСЬМО „ПРАВОСЛАВНОГО" АРХІЕПИСКОПА ЕВДОКИМА ДО РЕДАКТОРА „АМЕР. РУСCК. ВѢСТНИКА".

Статю під повисшим заголовком помістив „Американскій Русскій Вѣстникъ" („органъ Соединенія греко кат. Русскихъ Братствъ и органъ греко кат. церковныхъ дѣлъ") в числї 30, з 28. липня 1916 р.

Написав сю статю сам головний редактор „А. Р. Вістника", Мих. І. Ганчин. Він говорить на вступі таке:

Коли выборъ угро-русского народа появился былъ у пок. еп. Сотера Ортынского, и коли покойный епископъ Ортынскій заявилъ предъ выборомъ угро-русского народа, что онъ не хочетъ держати при себѣ на далѣе угро-русскій народъ, ибо онъ съ нимъ лемъ клопоты маетъ и пілкого дохода; коли заявилъ, что мы не есме греко каѳолики, но лемъ по просту: католики; коли выголосилъ, что Унія, завязанна нашими предками съ Римомъ, обезпечающая восточнообрядовой Церкви всѣ права и привилегіи, установленныи вселенскими соборами, въ Америкѣ не есть правосильна, Архіепископъ американско-русской православной миссіи такъ думалъ, что народъ угро-русскій прави доста есть огорченъ на то, чтобъ оставилъ не лемъ епископа Ортынского, но и свою вѣру, свою Церковь. Подумалъ великое, и написалъ письмо до редактора „Американского Русского Вѣстника", въ которомъ масными словами лудитъ народъ угро-русскій на православіе.

Архиеп. Євдоким написав свій лист дня 8. марта (24. лютого ст. ст.) 1916 р. (в четвер перед 1-шою недїлею Великого посту). Лист сей звучить дословно так:

Февраля, дня 24-го, 1916.

Возлюбленный и Дорогій во Христѣ Собратъ Мой.

Слава Іисусу Христу.

Забудьте хотя на одну минуту о томъ, кто Вамъ пишетъ настоящее письмо. Повѣрьте, письмо это пишетъ самый искренный Вашъ другъ и благожелатель.

Съ большимъ интересомъ прочиталъ я въ Вашей уважаемой газетѣ о томъ, какъ Вы были у своего Бискупа Сотера Ортынского.

Выводъ изъ всѣхъ разговоровъ съ нимъ очень ясенъ и простъ:

1) Увы, Вы уже не уніаты, а католики.

2) Какъ отъ старыхъ, такъ и отъ новыхъ буллъ Рима не имѣете права отказаться, хотя бы эти буллы уничтожали цѣлкомъ Вашу конституцію и Ваши законы.

3) Выборъ Епископа народомъ — „инсанія", такъ какъ все належитъ до Св. Престола.

4) Епископа своего Вы не получите никогда, развѣ только Викарія, и то подчиненнаго Ортынскому, т. е. иначе говоря тогоже самого Ортынского и тотъ же самый Римъ, отъ которого хотите отклониться.

5) Бискупъ Ортынскій, якъ теперь и сами это высказали, Васъ обманываетъ, говоритъ Вамъ неправду. О Васъ отзывается съ небреженіемъ. Послушайте, что онъ говоритъ: „никакого хосна лемъ одны хлопоты", „дурень и тому можно наплювати въ очи".

6) Бискупъ влечетъ Васъ всѣми силами на путь „вікраінцевъ".

7) Кириллица у Васъ уничтожена цѣликомъ и не въ Австріи только. Это не былобъ еще дѣломъ удивительнымъ. Она уничтожена здѣсь въ Америкѣ. Посмотрите на Ваши изданія, на Вашу переписку, на Вашъ народъ, изъ котораго уже много совсѣмъ не умѣютъ писати кирилликой.

Поймите: Вы цѣликомъ уходите отъ Востока и Восточной Вѣры. А вѣдь насъ съ Вами крестили не Римляне, не Итальянцы, а Греки, которые Рима не признавали, и не признаваютъ до сихъ поръ, хотя потеряли и свои земли, и свои города, и своихъ царей.

Согласитесь: Іерусалимъ выше Рима. Въ Римѣ только мучили христіанъ. Наукою доказано, что по крайней мѣрѣ десять Апостоловъ, а можетъ быть и больше, умерли не въ Римѣ. Какая честь зато Риму, что онъ убилъ Апостола.

Два раза я былъ въ Римѣ, и ни одного раза мнѣ не показали мощей Апостола Петра, хотя у меня и были всѣ бумаги отъ нашего правительства и посольства.

Въ Св. Писаніи Папа нигдѣ не называется ни разу „главою". Можно найти названіе только — „камень".

Церковь — тѣло Христово, а на тѣлѣ Христовомъ не можетъ быть человѣческой головы. Да и какое тѣло о двухъ головахъ.

Изъ 14 посланій Св. Апостоловъ только одно написано къ христіанамъ Рима, а прочіи къ христіанамъ Востока.

Святые великіе наши учителіе и отцы: Василій Великій, Григорій Богословъ, Іоаннъ Златоустъ, Аѳанасій Александрійскій, Николай Чудотворецъ, Спиридіонъ Тримуфунтскій и другіе многіе на Востокѣ, а не Западѣ.

Великіе подвижники: Антоній, Ѳеодосій, Павелъ Препростый, Савва Освященный, Евфимій Сиринъ и много множество другихъ жили такъ же на Востокѣ, а не на Западѣ.

Всѣ вселенскіе соборы, на которыхъ какъ на столпахъ стоитъ наша вѣра святая и праведная, были на Востокѣ, а не на Западѣ.

Святая Софія, домъ Премудрости Божіей, на Востокѣ.

Святая гора Аѳонъ съ тысячами великихъ угодниковъ Божихъ на Востокѣ.

Коротко сказать: вся наша духовная исторія на Востокѣ, а не на Западѣ.

Чего же въ такомъ случаѣ зачепаетъ насъ Римъ? Какое онъ имѣетъ на это право?

Скажите же ему смѣло, рѣшительно и открыто: долой, руки прочь!

Если ты насъ мучишь и терзаешь въ Австріи, то на свободной земли Вашингтона не надѣвай на насъ никакихъ кайдановъ: здѣсь мы всѣ свободны.

Протяните руку на Востокъ: только здѣсь вы получите свое спасенье, своего епископа, роднаго, какого сами для себя выберете.

Не вѣрьте Вашимъ врагамъ, которые Васъ отталкиваютъ отъ насъ. Намъ отъ Васъ ничего не нужно. Намъ нужно только одно, чтобъ Вы были свободны, чтобъ Вы шли по своему пути, отъ котораго уже больше тысячи лѣтъ раньше не сворачивали никуда на сторону.

Вотъ Вамъ и доказательство этого на лицо.

Мы образовали въ Америкѣ Сиро-Арабскую Епархію, посвятили для нея Епископа, избраннаго народомъ, Сиро-Араба. Въ настоящее время этотъ Епископъ уже скончался годъ тому назадъ. Народъ ибралъ новаго кандидата изъ своей среды и скоро будетъ его посвященіе.

Въ настоящее время въ Америкѣ три православныхъ Епископа: я, Преосвященный Александръ и Митрополитъ Арабскій Германъ. — Какой удобный счастливый случай: мы можемъ избраннаго Вами кандидата въ Епископа посвятити для Вашей Церкви.

Станьте предъ Богомъ, помолитесь и совершите это. Пора давно Вамъ уже стать открыто на тотъ путь, на которомъ стояли Ваши славные предки. Изъ нихъ многіе пролили свою кровь за святое Православіе.

Какой миръ настанетъ тогда по всей Америкѣ. Какъ будетъ процвѣтать жизнь Славянъ здѣсь. Какъ будутъ сильны Славяне въ Америкѣ.

Какъ просвѣщенный человѣкъ, какъ честный защитникъ правъ своего народа, Вы, конечно, не будете придавать никакого значенія тѣмъ поверхностнымъ обвиненіямъ, которые бросали по нашему адресу: „цареславны, москалѣ" и пр. Если мы цареславны, Вы Францеславны и хуже того: мы сохранили наше Православіе, а Васъ загнали даже до Рима. Магометанамъ разрѣшили свободно исповѣдывать свой коранъ въ Австріи, только Вамъ не дано свободы свободно исповѣдывати свою вѣру.

Впрочемъ не будемъ говорить объ этомъ.

Предъ тѣмъ, какъ послалъ письмо это, я очень долго молился Пречистой Божіей Матери, чтобъ она помогла Вамъ прочитать это письмо чистымъ сердцемъ и помогла поняти правду.

Если я вмѣшался не въ свое дѣло, если Васъ чѣмъ либо разстроилъ въ своемъ письмѣ, прошу меня великодушно простить и не судить.

Письмо это написала моя горячая любовь къ прекрасному, братскому мнѣ народу.

Боже мой, только вспомнить исторію: всѣ мы отъ одной купели крещенія.

Всѣ одной крови.

Всѣ одного языка.

Всѣ одныхъ обычаевъ.

Всѣ когда-то жили рядомъ другъ съ другомъ безъ всякихъ границъ.

Всѣ имѣемъ одныхъ просвѣтителей Кирилла и Меѳодія.

Любопытно и теперь на нашемъ самомъ далекомъ сѣверѣ поютъ пѣснь про Дунай, про Синее море. Поймите, откуда идетъ этотъ напѣвъ, когда мы теперь не видимъ ни Дуная, ни Синяго моря. Не ясно-ли, что онъ принесенъ на сѣверъ тѣми, которые тамъ когда то жили.

Въ моемъ родномъ городѣ почиваютъ дѣти Великого князя Владиміра св. Борисъ и Глѣбъ. Имъ я всегда молился. Считалъ себя за одно съ ними и всѣми Славянами. Только здѣсь въ Америкѣ какимъ-то чудомъ я превратился въ какого-то москаля.

Черезъ день Недѣля Православія. Вы прекрасно сами знаете, что празднуетъ въ этотъ день наша Святая Православная Церковь.

О, если бы Вы отпраздновали этотъ праздникъ не только устами, но и на самомъ дѣлѣ.

„Господи, Господи, призри съ небесъ и вѣждь, и посѣти виноградъ сей и утверди и, егоже насади десница Твоя".

Да будетъ едино стадо и единъ Пастырь.

Божіе благословеніе да будетъ надъ Вами, всѣмъ народомъ вашимъ и честными Пастырями народа Вашего.

Вашъ другъ, Богомолецъ, Благожелатель

Смиренный
Архіепископъ ЕВДОКИМЪ.

Сей лист був би може не побачив ніколи денного сьвітла, як би не пітсбурський „Русін". Редактор сеї часописи дістав його у свої руки і опублікував з відповідними від себе замітками в числї 29.

Редактор „А. Р. Вістника", Ганчин, побоючи ся о страту свого становища, перепечатав сей лист з „Русіна" і оправдуєть ся перед своїми читачами, чому він не помістив його у „А. Р. Вістнику" тодї, коли його дістав. Він — каже — бояв ся, щоби „слабі в вірі не звели ся з дороги правди", а окрім того думав, що те письмо віддасть в руки австро-угорського амбасадора до відповідного ужитку... Саме тодї він стрінув ся з одним угро-руським сьвящеником, котрий уже знав, що Ганчин дістав сей лист від архиеп. Євдокима, і на його просьбу дав йому сей лист до прочитаня на зїздї угро-руського духовенства в Ню Йорку. Дотичний сьвященик передав се письмо о. Ганулї, а сей оголосив його в „Русінї".

В тиждень опісля перепечатав се „архиерейське посланіє" нюйорський православний „Свѣтъ", а дотичну (вступну) статю затитулував: „Возваніе православного архіепископа къ угрорусскому народу". На початку сеї статї „Свѣтъ" пише таке:

Когда, незадолго до смерти епископа Ортынскаго, къ нему явилась депутація отъ „Соединенія грекокатолическихъ русскихъ братствъ" съ просьбой исхлопотать у Рима особаго епископа для грекокатоликовъ — угроруссовъ, епископъ Ортынскій отнесся къ депутаціи не съ любовію, а съ презрѣніемъ и насмѣшкой, о чемъ съ великою скорбью и разсказали депутаты въ уніатскомъ русскомъ „Вѣстникѣ".

Высокопреосвященнѣйшій Владыка нашъ Евдокимъ, какъ бы въ отвѣтъ на злобные выпадки епископа Ортынскаго обратился къ редактору „Р. Вѣстника", а въ лицѣ его къ всѣмъ грекокатоликамъ угроруссамъ съ нижеслѣдующимъ письмомъ:

(Тут наводить в повній основі лист архиеп. Євдокима до ред. Ганчина).

Під листом додав ще „Свѣтъ" від себе отсї стрічки:

Съ радостью сообщаемъ, что достойный кандидатъ на угрорусскаго православнаго епископа уже есть. И дай Богъ, чтобы въ возможной скорости угроруссы получили своего роднаго епископа.

Опублікованє сього листа принесло деяким людям велике „посрамленіє". Скомпромітував ся в першій мірі православний архиепископ Євдоким, відтак редактор „А. Р. Вістника" Ганчин, а нарешті духовний управитель „Соединенія" о. Дзубай — „достойный кандидатъ на угрорусскаго православнаго епископа".

УЧІНЯ СЯ ПОМИМО СТАРОСТИ.

Наш чоловік не хоче звичайно вчити ся, коли йому мине 20 лїт. „Я вже за старий — каже — за пізно брати ся до науки на старість".

Однакож бувають випадки, що і старший чоловік, або жінка, наважить ся і навчить ся читати і писати. На кождій майже кольонії бувають такі випадки і добре булоб, щоби про такі випадки подавати до часописий на заохоту другим.

Не таке в инших народів. Там чоловік не дивить ся, чи він старий, але учить ся.

Бувають випадки, що чоловік, маючи кількадесять лїт — 40, 50, 60 — іде доперва до шкіл і виходить ученим чоловіком.

Для приміру наведемо кілька славних людий, що вчили ся в старости.

Великий грецький писатель Плютарх почав учити ся латинської мови, маючи 70 і кілька лїт.

Сер Генри Спілмент не хотів учити ся в молодости, зате з цілою енерґією взяв ся до науки між 50 а 90 роком житя. Став опісля одним з найславнїйших правників і знавців старинностий.

Славний міністер у Франції Кольбе повернув в 60 році житя до студий прав і латинської мови.

Людвико в 115 році житя вчив ся лїтератури і написав славні „Спомини мого житя".

Оґільві, переводчик Гомера і Вірґілія (Гомер грецький поет а Вірґілий латинський), не знав грецької нї латинської мови перед 50 роком житя. Навчив ся їх опісля.

Американець Франклїн зачав свої фільософічні студії по 50-тім році житя.

Крайден, маючи 68 лїт, зачав переводити Ілїяду (славний твір, написаний грецьким поетом Гомером), і свої найцїннїйші твори писав у пізній старости.

Колиб ми брали примір з тих людий, то не було би в нас тільки неписьменних, або тих, що вміють читати, а не читають нічого. Не було би тільки темних людий, що поза фарму, воли і склеп, або поза роботу і готель, не знають нічого більше.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Нова катастрофа в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Минувшої неділі стала ся нова катастрофа в Джерзи Сіти, Н. Дж. На зелізничій стації „Лігай Валей" експльодували два вози з амуніцією і сіркою. Вибух був легкий, але в околичних місцях наробив богато шкоди. Околицю огорнув знова переполох. Власти зарядили слідство.

Заборонили привозити амуніцію.

Джерзисітські власти заборонили зелізничим компаніям привозити амуніцію до нюйорських заливів. На листу поставлені слідуючі компанії. Лігай Валей, Ню Джерзи Сентрал, Пенсильвенія, Лакавана, Рединґ, Балтімор-Огайо і Ірі. Сі компанії внесли протест до стейтової управи, однак на просьбу джерзисітських міських властий стейт відкинув сей протест. Установлено окрему комісію, котра буде переглядати всі зелізничі вози.

Діточий параліж.

Число захорівших на діточий параліж в Ню Йорку виносить 5.023. З того померло 1.099 дітий. Американські лікарі дійшли до висновку, що недугу сю розносить... листоноси. Відкритє гідне похвали!

Трамваєвий страйк в Ню Йорку.

Юнія трамваєвих робітників в Ню Йорку потрафила так приготовити ся до страйку, що справа та стала найважнійшим питанєм нюйорського уряду. Юнія зорґанізувала й робітників, що роблять по „собвеях" і „елевейтрах". Коли юнійні делєґати представили майорови Ню Йорку точно всю справу і заявили, що до страйку виступлять всі робітники нюйорських зелізничих компаній, уряд поробив всї кроки, щоби до страйку недопустити. Майор Мічель відбуває конференції з відпоручниками трамваєвих компаній і має надію, що страйк вкороті покінчить ся. Компанії признають підвишку для робітників.

На случай страйку.

Вв'язі загального зелізничого страйку в Ню Йорку призначено велике число приватних автомобілів, котрі будуть робити службу трамваїв. До сеї справи нюйорський уряд взагалі не вмішує ся. Заряджено се тому, що в часі страйку їзда на трамваях, собвеях і елевейтрах є дуже небезпечна.

Страйк в Рочестер, Н. Й.

У всіх більших готелях і ресторантах в Рочестер вибух страйк кухарів і вейтрів. Властителі мусять тепер самі услугувати і варити, а декотрі взяли до помочи дівчата. Обі ворожі сторони заявили, що будуть бороти ся, аж доки не дібють ся того, чого жадають.

Жінка кинула каменем в полісмана.

Нюйорська поліція заарештувала 26-літну женщину, Л. Корвел. Вона сиділа при вікні, коли нараз побачила, як полісман немилосерно бив М. Копіна, 27-літного мущину. Вона в тій хвили взяла якийсь камінь, чи черепок і кинула полісманови в голову. На розправі оправдувала ся, що полісман не сміє бити чоловіка аж до крови, а коли йому вільно се робити, то вона також могла розбити полісманови голову і може ще не одному се зробити. — Суд її увільнив.

Син побив матір.

М. Рубінштайн з 191 улиці в Ню Йорку побив свою матір за се, що дала йому запізно їсти. На просьбу матери поліція забрала його до арешту, де він буде сидїти аж до рішеня судових властий.

Статистика смерти в Пенсильвенії.

Статистика бюра департаменту праці і промислу в Гарисбурґу, Па., виказує, що протягом місяця липня в пенсильвенійських фабриках і копальнях угля згинуло 200 робітників. Протягом того самого часу 19.028 робітників було ранених. — Се також сьвідчить про державний нагляд і контролю над приватними підприємствами.

Парляментарні вибори в Сінг-Сінг.

У вязниці нюйорського стейту „Сінґ-Сінґ" відбули ся вибори до „тюремного парляменту". При виборах вивязалась горячкова боротьба між двома тюремними партіями. Партія „демократична" побідила, бо зі всїх місць (56) вибрала 40 урядників, а решту (16) дістала партія „проти-демократична". Право голосу мали 1552 арештантів.

Також статистика.

Теодор Куртіс, фризієр (барбер) з Лорейн, О., сьвяткував в середу 25-літний ювилей свого фаху. Він записував щоденно число мущин, яких голив, і обчислив, що за 25 літ підголив 243.960 осіб. В тімсамім часі обстриг Куртіс стільки волося, що можна би було зробити з нього 11 матерацій і наповнити 43.562 сїдел, яких уживають женщини при їзді верхом. У нього голили ся такі визначні люди, як президент Мек Кінлей, Розевелт і Тафт, а також властитель славного цирку „Бофало Біл".

Покинув 15-літну жінку.

В одній з нюйорських дільниць, де мешкають Сирійці, перед роком відгравала ся в театрі одна любовна драма. Ся драма так подїлала на присутних, що один вірменський молодець рішив іти слідами драми. Біля нього сиділа молоденька сирійська 15-літна дівчинка і вони обоє тодї запізнали ся. Батько дівчинки був торговцем стяжок. В короткім часі мешканці дільниці почали сю справу обговорювати, але мимо того, що хлопець був християнин, а дівчина магометанка, — вірили, що діти поберуть ся.

В кілька днів пізнійше батько дівчини донїс до поліції, що десь пропала його дочка, а разом з нею 1.250 долярів готівки і золотих річий вартости 50 долярів. Поліція зарядила пошукуванє за дївчинкою, а се тимбільше, що в тімсамім часї пропав і згаданий Вірменин. Тайна поліція через цілий рік пошукувала за молодятами, але не віднайшла обоїх. Вдало ся віднайти лише дївчинку, яка вже тепер є без мужа, а невдовзі буде матерію. Муж утїк від неї, забравши шлюбний лайсенс. Покинена жінка оправдує ся, що вона не забрала батькови жадних грощий, ані дорогоцінностий. Длятого, що молода „вдова" є ще малолїтна, віддадуть її справу до дїточого суду.

Породила 20-ту дитину.

Лікар др. М. В. Бленд з Коломбус, О., оголосив статистику новонароджених дітий за місяць липень. В тім часї одна родина діждала ся 20-тої з ряду дитини. Послідна є дївчинка Люсиля. Зі всїх 20 дітий жиє лише 8, а решта померли. Мати числить 44 роки житя. Батько працює в майнах. Звіт виказує, що є вже запотовані случаї, коли одна мати і батько діждали ся 19-тої дитини, але сей послідний случай є перший в стейті Огайо. — Щасливі люди!

Малпа упила ся горівкою і воює.

Між американською публикою в Ню Йорку сильне одушевленє викликала сензація, яка відбуває ся тепер в нюйорській пристани. З заходних Індий приплив тут корабель, який між иншим привіз кілька зьвірят, призначених для одного нюйорського властителя менажерії. Між зьвірятами є кілька малп, 18 боа-констрікторів, молодий кондор (з родини сипів, орлів) і срібний лис. На кораблі, як звичайно, все десь знайдеть ся трохи алькоголю. Одна малпа знайшла фляшку сильної горівки і випила її до дна. За хвилю почала строїти авантури, почала бити і кусати другі малпи, а вкінци вирвала ся з клїтки і втїкла на поклад корабля. Її почали ловити, але малпа не дурна тепер, бо напила ся горівки. Вона вилїзла на корабельні щоглі (машти) і не хоче відтам злїзти. Корабель вже пятий день стоїть у пристани, а малпа спинає ся по линвах дальше. Корабельна служба ломить собі голову, яким способом зігнати її відтам. Убити не можна, а живу годі зловити.

НОВИНКИ.

В Росії брак мущин до праці.

З Саратова доносять, що в Росії дасть ся відчувати брак мущин до пільних робіт. Поля засіяні, але збіжа нема кому збирати, бо всїх мущин забрано до армії. Жінки стали тут безрадні.

„Кіевская Мысль" доносить, що в Росії взагалі брак мущин до праці Недавно правительство видало розпорядженє, щоби місця мущин заступити женщинами. Женщини відбувають тепер службу кондукторів, начальників, міських сторожів і пр. — Годі вірити, щоби таке могло діяти ся в Росії. Але повірити мусимо, бо про се говорять самі російські ґазети.

Винайшли лікарство на тиф.

Французькі лікарі, по довгім досліджуваню, познакомили ся докладно з тим тифом, який у страшній мірі спустопив населенє Сербії. Вони винайшли нову сировицю, котрою защіплюють недужих на тиф, і віддали її на власність медичної академії в Парижи. В 38-мох случаях виказало ся, що лише 4 особи не вдало ся вратувати при помочи сеї сировиці.

Градова туча в Австрії і Баварії.

Німецькі часописи доносять, що Горішну Австрію і горішну Баварію навістила градова туча, яка наробила богато шкоди. Град, величини курячого яйця, поницив всї засіви і повибивав вікна по домах. Загально обчислюють, що жертвою граду впали 72 громади і 10 міст в Баварії та 20 громад і 5 міст в Горішній Австрії. Спустошеня є так великі, що являєть ся потреба ратункової акції.

Центральні держави доставляють Румунії угль.

Телеґрами з Будапешту доносять, що Австро-Угорщина й Німеччина спродали Румунії 80.000 тон угля. Се має бути доказом, що центральні держави не побоюють ся, щоби Румунія перейшла на сторону Росії.

Голяндські рибаки роблять добрий інтерес.

Голяндські рибаки роблять лїпший інтерес на виловлюваню риб, ніж Злучені Держави на фабрикованю оружа. Воєнна хвиля дуже сприяє для них, бо ніхто кромі Голяндців риболовлею не займає ся. Один щасливий рибак за один день зловив стільки риб, що дістав за них суму 14 тисяч долярів. Суму сю заплатила Німеччина, котра таки зараз забрала ті риби для армії і населення.

Шкільний страйк в Японії.

В Японії вибух страйк учеників, котрі є незадоволені зі своїх учителів. Є се важна справа, над котрою мусять поважно задумувати ся державні чинники, бо вона грозить будучности новочасної Японії. Такі заворушеня були і передтим, але обмежали ся лише на учениках медичних факультетів. В новійших часах страйк почав ширити ся і між учениками середних шкіл. Заворушеня повстають звичайно з того, що дирекція переносить улюблених учениками учителів до инших кляс, а їм надає других, які не вміють приєднати собі симпатий учеників. Полагоджувано сю справу звичайно в той спосіб, що невдоволених учеників виганяли з ґімназій. В послідних днях вибух страйк між учениками 4-тої і 5-тої кляси в ґімназії в Токоака. Число страйкуючих учеників сягає там до 200. Причиною сього страйку є незадоволенє з директора.

Хінська княжна замітає школу.

В Японії перебуває богато хінських утікачів. Є се понайбільшій части політичні люди теперішних часів, або поколїня колишних політичних діячів, яких наслідників засуджено на вигнанє. Живуть вони тайно під прибраним іменем і займають ся ріжними занятями. В послідних часах виявило ся, що одна княжна, якої предки (династія Су) панували в Манджурії, перебуває також в Японії. Ніхто навіть не догадав би ся, якою роботою вона тепер займає ся. Отже княжна замітає порохи і миє підлоги в одній з публичних шкіл в Токіо! Японський мікадо (цісар), довідавши ся про се, заявив, що не позволить, аби княжна робила таку роботу.

В. Дудич.

ЛИХА ДОЛЯ.

Оповіданє з житя.

I.

В місті О., на Волині, місцевий справник одного разу був дуже заклопотаний. Він одержав від ґуберньского жандармського правліня приказ негайно затримати важного політичного злочинця Тараса Масича.

— Щоб се значило? Що то за Масич? І чого він именно тут мусить бути? От тобі лихо! Пройшли страшні 1905 і 1906 роки, коли скрізь, по всїй Росії, були великі розрухи — забостовки, убийства, погроми — і коли він щодня трусив ся за спокій свого міста й повіту і молив Господа: „Да минет меня чаша сія". Господь милосерний вчув його молитву і дарував містови О., як і скрізь на всїй Волині, повний спокій. Там — громили, убивали, бастували; там страшні революціонери, не зважаючи на розстріл, вішанє, тюрми, катованя, убивали як горобців „вѣрныхъ долгу и присягы", — тут і відгомону не було і як давнійше, сходили ся в клюбі, або у Микити Івановича на вінт або преферанс. Правда, було й тут справникови богато турбот; доводилось і тут робити труси у студентів і тих „поганих екстерників-жидів", але се трафлялось дуже рідко, і виконував такі небезепечні обовязки переважно помічник його — неустрашимий герой турецької кампанії.

Але тепер він сам мусить негайно затримати важного злочинця, бо такий приказ.

Скільки разів йому доводилось читати в ґазеті, що там-то й там-то поліція робила трус і злочинець стріляв або кидав бомбу, наслідком чого було богато жертв.

— Що, як і тут таке станеть ся? Ото нещастя! Служив в поліції весь вік, і тепер, коли зосталось пів года до пенсії, доведеть ся осиротити жінку, дітий, кинути всі блага, які давало місцеве житє, і помирати страшною смертю.

І йому уявляєть ся, як він тихенько підходить до дому злочинця, розставляє варту; як городовики замають двері і як несподівано з одного вікна вилітає бомба й розриваєть ся коло самих його ніг.

— Бррр... Ні, я не можу пійти на трус; пішлю помічника, а сам заслабну.

Зараз таки віддав тайне доручене готуватись до трусу, а шпигунови звелїв уважно стежити за злочинцем.

Кілька день шукали й вижидали злочинця, і вже втратили надію показати свої здібности.

Коли одного разу шпигун прибіг до справника, мов несамовитий, і з радостию й острахом доніс, що злочинець бавить ся по головній улици разом зі студентами і екстерниками.

Почала ся страшенна суєта. Помічник справника звелїв зібрати всіх городовиків, двох поліцейських надзирателів, двох жандармів; у кождого провірив шапку і револьвер, і ввечер, о годині 11-тій рушив поза город до старенького, похилого домика, де, по відомостям шпигуна, примістив ся злочинець.

Домик стояв осторонь, на взгірю і був наоколо оповитий великим, глухим садом. Стражі тихенько поховали ся в кущах, а шпигун, зодягнений в штатське, пильно стежив на улици за злочинцем.

Се був зовсім молодий хлопець, по виду літ 20. На верхних губах ледви-ледви пробивались вусики, ріст середний. Обличе було гарне, сьвіже; очи карі, розумні. Зодягнений чисто, зі смаком; на голові красував ся капелюх з кокардою і червоним кантом. Він охочо й весело балакав з товаришами і мабуть розповідав їм про щось цікаве, бо вони уважно його слухали.

Коли місяць сховав ся і зовсім стемніло, злочинець розпрощав ся з товаришами і побіг вузенькою доріжкою, що тягнула ся через весь сад, до дому.

Городовики помітили злочинця і притаілись мов неживі. Тільки один, найсьміливійший, не міг стримати ся, щоб не висловити своїх думок.

— Хведір, диви, іде. От як кине бомбу, — пропадай жизнь.

— Пустик вніманія, раз помірать, — пошепки відповідає другий.

— Цсс... почує. Кажуть вон експропріятер, так знаца жизнь йому ні почом, — шепоче третий.

Коли злочинець пройшов і почав віддаляти ся, найсьміливійший городовик знов не витримав.

— А знаєш, Хведір, ми щасливіє люди, потому значить, как його будуть там ловить, то бомба до нас уже не долетить, єжелі вон єйо кинет.

— А всеж паршива, брат, служба, опаслива.

В домі не сьвітилось. Злочинець постукав. По якімсь часї зявило ся сьвітло і відчинила двері старенька жінка.

— Де ти так довго барив ся, сину?

— Та забавляв ся з товаришами; ми-ж давно не бачились.

Увійшов в хату. Був втолмений і зараз таки почав укладти ся спати.

Почув стук у вікно.

Серце у злочинця заколотилось, настрій моментально підняв ся. Він інстинктовно зрозумів, що се поліція.

Стук у вікно повторив ся.

Щоб не будити своїх, підійшов до вікна; тихо сказав: „зараз" і з тим, накинувши на себе піджак, пійшов до сіний.

Сінні двері були скляннї і крізь сутінь, що оповила двір, було трохи видко постаті городовиків. Не вагаючись, він відчинив двері, і зараз же вскочило кілька постатий. Помічник справника скомандував: „руки в верх"...

Пройшло богато часу, поки перетрусили все в домі, шукаючи бомб і нелеґальщини. Всі домашні страшенно налякались, а старенька мати істерично ридала. Написали протокол і звеліли одягатись. Вийшли на подвіре.

Городовики, чоловіка 40, окружили злочинця зі всїх боків, засьвітили дві факлї і в супроводі помічника справника рушили до участку. Ззаду розляг ся страшенний крик.

— Тарасе, сину мій, що з тобою роблять, куди тебе ведуть?

Всї мимохіть зупинили ся. Тарас обернув ся і побачив, як його бідна мати упала горілиць непритомна. Болячо стиснулось у нього серце, на очах навернулись сльози.

— Чиво станш? — ступай!

Повели. Помалу й поважно йшла процесія, а факлї, виблискуючи в темноті, наче зловіщі привиди, загрожували їй. Було страшно й сумно. Скрізь темно й тихо; тільки городовики сильно тупали своїми важкими чобітьми по дорозї, та помічник справника покрикував.

Нарешті привели в участок і заперли одного в камері.

Тарас почав оглядати ся. Він перший раз попав в таке становище, і все те його дуже цікавило.

Камера була простора. Під одною стїною стояли нари, під другою параша. Коло вікна і дверий стежили вартові-городовики. Постелї йому не дали і не дозволили взяти свою. Довело ся моститись по голих нарах. Але спати не хотіло ся, хоч було вже давно поза північ. Почав ходити з кутка в куток. Думки роілись і переплутувались.

По асоцияції ідей згадав город Р., де до останнього часу учителював в двоклясовій школї і де так гарно, весело і безтурботно провів вакації. Там і стала ся та подія, за яку його отсе арештували. Так. Він не задовольняв ся фабрикованєм і розповсюднюванєм нелеґальщини. Хотіло ся чогось більшого, могучого... І от зявилась ідея. Він учитель, живе в місті; має богато знайомих товаришів по селах і, цілком природно, може заснувати учительську спілку, як се робить ся по инших містах. Відповідні сили для того є, бо має скілька співробітників інтеліґентів.

Пригадує далі, як визначено день і місце зїздку, за містом в лісі, над річкою, в безпечнім і поетичнім місци; зібрало ся 15 учителів і кількох сторонних. Почали ся промови, вироблєнє статута і при кінци залунали молодечі пісні, що розлітались гаєм, наче на страх ворогам.

Скоро після того його перевели в Г.-Хоч то було звичайне маленьке поліське містечко, зі звичайними містечковими інтеліґентами — старим батюшкою, фершалом, почтовим чиновником і дячком, і відріжнялось від инших хиба тим, що в нім жив знаменитий єврейський цадик, — але він був задоволений і з того, бо сам шукав повної тиші. Всї думки його в той час сходились на Марусї, і все инше цікавило о стільки, о скільки необхідно було з ним рахувати ся.

Тут він лагідно усьміхнув ся. Але згодом став серіозним і лице виявило муку.

— Маруся кохана, найкрасша! Що вона тепер робить? Мабуть, як завще, лежить у себе на ліжку, зиркає одним оком і перекривляє свою маму.

Їй всього тільки 17 літ, але яка то надзвичайно здібна, розумна. Память просто дивовижна. Я читаю їй щось таке з педаґоґіки, а вона лежить, примкувши око, граєть ся з котиком, або їсть ласощі. Здаєть ся, не слухає. Коли прочитаю сторінок з 20—30, вона розповідає прочитане в таких подробицях, що я тільки з дива витріщую очи.

Обличе негарне, зуби занадто великі і видають ся вперед. Зате стан стрункий, ручки маленькі, ніжні, як у херувима. Та що я кажу — „негарна", — все в ній чудове, неземне. Здаєть ся, звичайні, сірі очи. Але скільки в них розуму, житя; скільки принади, чару!

І чого таке немилосерне житє?

Все здавало ся гарним, рожевим. Хотіло ся сьвіт обняти з радости і крикнути: „Всїх люблю!" А тепер все стало байдужим, неінтересним. І тільки через те, що виявило ся, що Маруся не любить, а граєть ся...

Почало свитати, а Тарас все ходив з кутка в куток і все аналізував свої відносини до Марусї. Він забув, що за ним пильно стежать городовики, що в камері зимно, що дома убиваєть ся мати. Почутє любови все перемогло. Воно запало в чутливу душу юнака: то гризло, мов ножем, то усьміхалось, мов красна дївчина.

II.

Через три дні жандарми відвезли Тараса в Київ. Після допиту у жандармськім правліню відпровадили в Лукіянівку.

Тарас вперше побачив величезний будинок з невеликими в кратах вікнами, високу камяну огорожу. Був вечір. Ліхтарі денеде блимали. З вікон чув глухий гомін. Вартові з шапками й револьверами сновигали ся і лаялись.

Відчинились ворота, пропустили Тараса, і знов зараз же зачинились. Се була підворотня без вікон і нагадувала собою льох.

Один з надзирателів, худий, високий, з довгою рижою бородою і злим, металїчним виразом лиця, підійшов до Тараса.

— Політіческій? — і зараз же, не дожидаючи відповіди, почав обшукувати.

Після недовгої процедури прийому, дижурний помічник звелїв відпровадити Тараса до політичних.

Пройшли подвіре, коридор. Надзиратель зупинив ся коло одних дверий і позвонив. Почув ся стук важкого засува, двері відчинились і поглотили Тараса. Але й тут був довгий, темний коридор, що нагадував собою підземну лаврську ґалерію. По боках, через маленькі віконця, що прорізані були в кождих дверях, блимало сьвітло. Не успів Тарас докладнійше оглянутись, як ні-

Телефони: 2274 / 3862 Orchard

КОЛИ ПОСИЛАЄТЕ ГРОШІ СВОЇМ РОДИНАМ ДО РІДНОГО КРАЮ, ТО ПОСИЛАЙТЕ ЇХ ЛИШЕ

через

„Американсько-Українське Бюро"

ЗАІНКОРПОРОВАНЕ ПІСЛЯ ПРАВА СТЕЙТУ НЮ ЙОРК.

З ПРИЧИНИ ВЕЛИКОЇ І ЧАСТОЇ ЗМІНИ ЦІНИ ГРОШИЙ, ПОСИЛАЙТЕ ГРОШІ В ОКРУГЛИХ СУМАХ В ДОЛЯРАХ, А БЮРО ВИШЛЕ ЇХ ЧИСЛЯЧИ ПО НАЙНИЗШІМ КУРСІ.

ГРОШІ ПОСИЛАЙТЕ МОНИ-ОРДЕРАМИ АБО В РЕДЖІСТРОВНИХ ЛИСТАХ НА АДРЕСУ:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

ПІТСБУРҐ, ПА.

Заходом спів. товариства „Боян", відбуде ся

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13. ВЕРЕСНЯ 1916

в Парафіяльній Гали

на С. С. при 7-мій улици, ріг Карсон ул.

представленє

„БОНДАРІВНА"

народна драма в 4 діях а 5 відслонах, зі співами і танцями Івана Тобилевича (Карпенка Карого). Річ дість ся на Україні за часів гетьмана Богдана Хмельницького.

ОСОБИ:

Староста, вельможний пан..........тов. Петро Галапац
Чеслав Герцель, шляхтич, його прибічник..........тов. Теодор Чемерис
Гнат Бондар, старий козак..........тов. Іван Яц
Тетяна, його дочка..........тов-а Параска Яц
Марія, господиня у Бондаря......тов-а Розалія Патерен
Тарас, запорожець..........тов. Іван Саврій
Денис, парубок..........тов. Михайло Дудяк
Оксанна, дівчина, його сестра..тов-а Катерина Галаджун
1-ший запорожець..........тов. Григ. Саґан
2-гий запорожець..........тов. Володимир Кречковський
1-ший чоловік..........тов. Василь Кречковський
2-гий чоловік..........тов. Никола Данькевич
1-ший наймит..........тов. Іван Прислубський
2-гий наймит..........тов. Стефан Федечко
Мордехай, жид арендар..........тов. Григ. Ковальський
Запорожці, народ, дівчата, шляхтичі і челядь.
Режісер: Теодор Чемерис. Дірігент: Анд. Стасьовський.

ПОЧАТОК О 8-МІЙ ГОДИНІ ВЕЧЕРОМ.

ВСТУП: 1-ший ряд $1.00; II-гий ряд 75 цит.; III-ий ряд 50 цит.; решта 35 цит.; місця стоячі 25 цит.

Родимці! Представленє „Бондарівна" в пітсбурщині не було ще нігде відігране, длятого просить ся всіх родимців, так місцевих як і з околиці, як найчисленнійше прибути на се представленє. На сім представленю буде можна побачити в живім образі, серед яких відносин жив наш нарід за панованя польської шляхти, за часів гетьмана Богдана Хмельницького. Тож приходіть всі на се представленє, а будьте певні, що не пожалуєте.

95-97 КОМІТЕТ ТОВ. „БОЯНА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

„В сій рубриці поміщуйте слідуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів. —Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до праці в бучерні, ґросерні, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителів і учителів музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ним.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

Пошукую свого брата, **СТЕФАНА НОСИКА**, котрий походить з Воскресенець, пов. Рогатин, Гал. Перебував перед пів роком в стейті Огайо. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголосить ся до: Eudokia Nosyk, 39 Senate Place, Jersey City, N. J. -95,97,98

Пошукую свого брата, **ІВАНА ДЕМЧУКА**, котрий походить з села Домашів, повіт Рава Руська з Галичини. Тому сім літ як виїхав до Бразилії. Має перебувати враз з родиною в кольонії Парана. Хто подасть мені його докладну адресу дістане красну нагороду. Mrs. Alexandra Demczuk, P. O. Box 300, Bedford, Ohio. 95-97

ПОШУКУЮ РОБІТНИКА, досьвідченого в віндовклінерській роботі. Добра платня. Подорож заплачу. Голоситись на адресу: Atanazyj Kusz, 109 N. Jefferson Ave, Peoria, Ill. 95-97

НА ПРОДАЖ ФОНОҐРАФ з богато гарними рекордами в дуже добрім стані. Коштував $45.00 а властителька продасть його за $15.00. Голоситись до: Mrs. Petrak, Room 1, 98 East 7th St., New York, N. Y. 95-07

Василий Назарак, воєнно-плінний, Росія, гор. Буйнск, губ. Симбирск пошукує своїх свояків: **ТРОФИМА ГОРАЧКО, ЛУКІЯНА ЧУКАЛЬСЬКОГО І ІЛЬКА КУЧЕРСЬКОГО.** 94-95

Іван Дурбак зволить відобрати в адм. „Свободи" лист від свого брата Тимка Дурбака з російського полону. 94-95

НА ПРОДАЖ ҐРОСЕРНЯ, і бучерня в місті Джерзи Сіти, серед наших людий і Славян. Бизнес старий і вироблений. Ціна приступна. Довголітний властитель продає сей штор задля родинних причин. Хто хоче стати своїм босом, нехай голосить ся впрост до: Herman Meyer, 137 Morris St., Jersey City, N. J. 93-95

НА ПРОДАЖ ресторан, 2-поверховий, в дуже гарнім місци. Дохід з 9 кімнат покриває всі розходи ресторану. Обороту місячного $900. Сталі костумери Українці, Поляки і Росіяни. Бизнес для двох. Осьвітлене електричне. Ціна $1600. Голоситись на адресу: W. Marcinkowsky, 18 Parmenter St., Boston, Mass. 93-95

ЛЮДИ — приходіть по роботу в фабриках, фармах, ресторанах, готелях, зелізницях, цегольнях, дорогах, стайнях і т. и. Приведіть своїх приятелів. — Schwartz's Agency, 38 Montgomery St., Jersey City, N. J

ХТО терпить на недуги ЖОЛУДКОВІ, РЕВМАТИЗМ, НЕРВОВЕ ОСЛАБЛЕНЄ, УТРАТУ СИЛ, МАЄ ПЛЯМИ, ВЕСНЯНКИ, ПРИЩІ, ЛИШАЇ, ВИКИДИ ШКІРНІ НА ЛИЦИ І ТІЛІ, кому ВИПАДАЄ або НЕ РОСТЕ ВОЛОСЄ, хто хоче бути здоровим і гарно виглядати, нехай напише до нас а ми пішлемо кождому зовсім даром нашу

ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ КРАСИ І ЗДОРОВЛЯ,

яка містить в собі цінні інформації про те, як скоро і під ґаранцією можна позбутись тих недуг. — Адресувати треба так: 95-97

NADICO CHEMICAL CO.,
133 Second Ave., New York, N. Y

ХТО ЗАРІБКУ ШУКАЄ! Може заробити $25.00 тижнево, розповсюднюючи наші сьвітової слави вироби. Мусить уміти читати і писати по українськи і по польськи. Знаня анґлійської мови не вимагаєсь; праця тілько 2 години денно. Голосіть ся по інформації, залучаючи на відповідь 2 цт. марку: 94-05

D. WROBLEWSKI & CO.,
196 E. 4th Street, Dept. 50. New York, N. Y.

ПОТРІБНО БУЧЕРА СЕЙЧАС.

Мусить розуміти досконало свій фах, говорити по українськи, по польськи і по анґлійськи. Місце стале. Приймемо лише молодого від 18 до 28 літ. Голоситись устно або листовно: K. Kirczow, 68 Green St., Jersey City, N. J. 92-95

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР

DR. JOHN SMITH. JR.,

СПЕЦІЯЛІСТ-ХІРУРГ

327 E. 17 St., New York, N. Y.

Офіс отворений від год. 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 4-ої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493. 86—

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОҐА № 2, то нехай нині пише за ним. У нім є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато инших цікавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальоґа. 46—

UKRAINSKA KNYHARNIA,
951 W. Erie St., Dept. II, Chicago, Ill.

НОВІСТЬ! Чи ви вже бачили сей новомодний ножик? Мабуть — ні! Пригляньте ся на сей ножик, як він штудерно зроблений. Він має два правдиво сталеві вістря, один пиряд до отворюваня бляшаних кенів, один корко-тяг, долітце до вкручуваня шруб і одно шило. Всі ті приряди отвирають ся і замикають ся автоматично, на спружинах. Рамці сего ножика є мосяжні а окладиники гебанові. Сей ножик є дуже потрібний кождому чоловікови, бо він є так штудерно зроблений, що заступить вам кілька знарядів які є необхідні в кождім домі. ЦІНА СЕГО НОЖИКА Є ЛИШЕ $1.25. Тож, коли хочете користати з сего дуже спосібного ножика, то не відкладайте з дня на день, але ще нині пришліть нам 25 ЦНТ. марками а решту доплатите при відбираню ножика. А єсли ножик не є такий як тут описано і вам не сподобаєсь, то гроші вертаємо. 91-98

Замовленя шліть на адресу!

INTERNATIONAL SALES CO.,
1850 W. Erie Street, Chicago, Ill.

ДОБРА НАГОДА ДЛЯ КОЖДОГО!

Купіть собі отсей срібний годинник а напевно заощадите половину. Годинник сей є чисто срібний, машинерія в нім ніклева і має 11 камінів. Він є дуже міцний і гарно викінчений і ґарантований на 25 літ. Кождому, хто купить, висилаємо письменну ґаранцію і золотий ланцушок ДАРОМ. Годинники сї продають ся по шторах по $8.00, а ми продаємо по фабричній ціні, БО ЛИШЕ ПО $5.00. Не потребуєте висилати гроший при замовленю, лише витніть сей купон і пришліть до нас, що ви хочете сей годинник, а ми вам його сейчас вишлемо відворотною почтою. Гроші зложите тоді, як вам годинник доручать. Наколиб кому з вас не сподобав ся, зверніть назад, а ми вам сейчас звернемо гроші і повні кошта.

Замовленя шліть на адресу: 95в—

WATCH SELLING CO.,
951 W. Erie Street, Chicago, Ill.

EXTRA!!! ТІЛЬКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ! — ЗОВСІМ ДАРОМ висилаємо опис дуже цікавої і інтересовної книжки, в котрій містить ся понад 500 образків так женщин як і мущин в гарних позах. Пришліть за 2 центи марку. 95-97

THE AMOR NOVELTIES CO.,
642 E. 14th Street, New York, N. Y.

Перед ужитем

ВЕСНЯНКИ, плями на лици, прищі, лішаї, і всяка нечистість на тілі, зникнуть цілковито і під ґаранцією ніколи не вернуть по кількаразовім ужитю сьвітової краси краму „Амор". Ціна слоїка $2.00. THE AMOR NOVELTIES CO., 642 E. 14th Street, New York, N. Y. 95-97

По ужитю

ТАЄМНА КНИГА!!!

ЩО КОЖДА ЖЕНЩИНА ПЕРЕД ШЛЮБОМ І ПО ШЛЮБІ ЗНАТИ ПОВИННА.

ЦІНА КНИЖКИ $1.00. — Адресувати: 90-96

THE AMOR NOVELTIES CO.,
642 East 14 Street, New York, N. Y.

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ. СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ. ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—

M. PETROWSKY, Family Liquor Store, 1500 S. 3 d St., St Louis, Mo.

КАБАЛА КАРТ!!!

ЗНАНОЇ ВОРОЖКИ

ЛЄНОРМАНД З ПАРИЖА.

Ворожка Лєнорманд здобула собі сьвітову славу через своє ворожене. Вона виворожила з карт цісареви Франції, Наполєонови, його поводженє, опісля упадок; королеви Фридрихови Вільгельмови предсказала рік смерти; цісаревій Йосифині розвід і смерть. До славної ворожки ходили цісарі, королі, князі, взагалі кождий, хто тоді жив. 93-97

Кождий чоловік має в собі нахил до сего, що хотів би знати о своїй будучности, а се найлїпше переконати ся з КАРТ ДО ВОРОЖЕНЯ ворожки Лєнорманд. Кождий дуже легко може ворожити. ЦІЛИЙ КОМПЛЄТ ТАКИХ КАРТ, ВРАЗ З ДОКЛАДНИМ І ЗРОЗУМІЛИМ ПОУЧЕНЄМ, ЯК ЇХ УЖИВАТИ, коштує лиш одного доляра. Листи і гроші слати на адресу:

THE AMOR NOVELTIES CO.,
642 E. 14 Street, New York, N. Y.

НАША НАРОДНА ГОРДОЩ

се в сих часах Січові Стрільці, які добровільно пішли на поле боротьби з відвічним нашим ворогом. Одинокою їх цілию — виборенє дорогій Вітчині свободи-волі. Не жалували вони крови ні житя. Сьвятим нашим обовязком помочи вдовицям і сиротам по сих борцях, що полягли на полю слави в боротьбі за нашу волю. Хто-ж жалував би їм помочи?

Тож купіть маленьку книжочку п. з. „ВОЄННІ ПІСНІ", з якої дохід призначений виключно на підмогу вдів і сиріт по погибших на війні. Сї пісні співають наші герої ідучи на кривавий танець. Кождий може їх співати, бо суть уложені на всім добре знану нуту. Коштує всего з пересилкою 7 центів, які можна післати марками до: 93-95

D. PRUCHNICKY,
815 N. 8th St., Philadelphia, Pa.

Руські Книгарні повинні зробити патріотичне діло і замовити сю книжочку в більшім числі.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. ДЯКОУЧИТЕЛІВ.

Маю честь оголосити, що видаєм цілком нову СЛУЖБУ БОЖУ уложену в „g" дур на мішаний хор. Такої красної, мельодійної а легкої до вивчення Служби Божої не лиш в Америці, але навіть в старім краю не було.

ЦІНА (ПАРТИТУРИ) $2.00.

Дальше до набутя є також:
1) „КАПРАЛЬ ТИМКО" в супроводі фортепяна $2.00
2) СПІВАЦЬКА ДОБРАНІЧ" на слів Тараса Шевченка. Ціна знижена..........50 цнт.
3) „ПОСЛАНІЄ". Ціна знижена..........25 цнт.
4) „СЛУЖБА БОЖА", хор мішаний (партитура) число 3. Ціна знижена.......... 1.75

Прошу адресувати: 92в98

MICHAEL BILANSKY
Box 2, Mahanoy City, Pa.

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

МОЖНА НАБУТИ ЗА 20 ЦНТ. В КНИГАРНИ „СВОБОДИ". — ВЕЛИЧИНА ПОРТРЕТУ: 13x16 ЦАЛІВ. СЕЙ ПОРТРЕТ ПОВИНЕН НАХОДИТИ СЯ В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ.

Замовленя шліть до:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ЮВІЛЕР, котрий провадить інтерес від кількох літ, має на складі: годинники, перстені, шлюбні обручки і всякі инші срібні, золоті і діяментові річи, котрі можете набути таньше у свого як у других. За готівку і на сплату. В потребі приходіть на адресу:

Ф. В. Матилькевич
400 E. 5th St., New York, N. Y.

ДОМИ І ФАРМИ НА ПРОДАЖ!

ПОДАЮ ДО ЗАГАЛЬНОЇ ВІДОМОСТИ МОЇМ ПОБРАТИМЦЯМ, що маю на продаж красні і тані доми на одну і дві фамілії; ґаз, електрика і всі місточі улїпшеня. До кождого дому великий кавалок землі під управу на город; 30 МІНУТ З НЮ ЙОРКУ; 5 ЦНТ. КАРОЮ З ДЕЛЕНСІ УЛИЦІ. — Також маю на продаж красні і тані ФАРМИ (до хову курий) з кількома акрами землі і красним домом о 6 кімнатах. До фарми 1 година з Ню Йорку; тикет коштує 18 цнт. Потреба $200 готівки — решта на місячні сплати по $10 дол. Всюди 5 мінут до костела і школи. Докладні інформації і безплатні зелізничі тикети видає кождого дня, в неділі і сьвята від 9 рано до 6. вечером: 94 96

I. RYKSZYNSKI.
243 W. 34th St., поміж 7 а 8 Ave., New York, N. Y.

КУПУЙТЕ ПЕРЕПИСНІ КАРТКИ (посткарти)

Івана Франка

6 КАРТОК ЗА 25 ЦНТ.

Меньше не висилаєсь. До набутя в адміністрації „Свобода".

Замовленя посилайте на адресу:

„SVOBODA".
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ НАРОДНА ДРАМА ЗІ СПІВАМИ В V. ДІЯХ

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

М. Старицького, в перерібці Александрова.

СЯ КНИЖКА НАДАЄ СЯ ВПОВНІ ДЛЯ АМАТОРСЬКИХ ТЕАТРАЛЬНИХ ВИСТАВ. ДО ВІДОГРАНЯ ПОТРІБНО ВСЕГО 8 ЖЕНЩИН І 7 МУЩИН. — ЦІНА ЗА ПРИМ. 30 ЦНТ., ЗА 15 ПРИМІРНИКІВ $3.35. — Шліть замовленя враз з належитостю до:

"SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

дійшов до нього гарний, молодий чоловік в синій сорочці і сказав:

— Ходіть за мною, товаришу.

Се був староста.

Увійшли в простору кімнату. Тараса стріло з десяток цікавих очий. Попросили сісти. Почали розпитувати: відки, за що, якої партії.

Тарас відповідав і з великим інтересом приглядав ся до обстанови, до мешканців.

По обидва боки були не то нари, не то койки, але так тісно, що одна торкалась другої. В одній стіні виглядали дві квадратові діри: то були вікна, що виходили на подвірє.

З боку стояв великий довгий стіл, весь зрізаний ініціялами або підписами вязнів і завалений книжками, тетрадями, чайниками, чашками, хлібом. На стінах висіли полички з книжками, торбинками, провізією.

Один — такий невеличкий, вертлявий, з чубиком і острими вусиками — якось чудно склав тонкі губи, наче хотів їх зєднати в одну, засунув руки в кишені і сказав:

— А в поганий час ви попали до нас, товаришу. У нас тільки що розпочалась боротьба з адміністрацією і мабуть доведеть ся обявити голодівку.

Другий, що стояв поруч, високий, стрункий, з блакитними великими очима і античним профілем, нахмурив свої густі білі брови, опустив очи і, придбавши з пуд важности, басом заперечив.

— Ви, Адольф, завше заскакуєте наперед і намагаєтесь кождому навязати свої думки. Більшість товаришів, я певен, рішучо проти голодівки, бо така боротьба корисних наслідків не матиме, тільки ослабить нас і дасть змогу адміністрації помалу відвойовувати наші позиції. Пройшли ті часи, коли громадянство і преса...

— Ну, вже пішов молотити.

— Прошу Вас, Адольф, не перебивати. Се свинство.

— Ну, ну, кажіть, я слухаю.

— Пройшли ті часи, коли громадянство і преса могли впливати на сфери. Тільки зовсім безсилі можуть піти на сей крок. Ми-ж не безсилі. У нас є богато засобів дати одпір, і найкрасший — то активний бойкот.

— Ви, товаришу, не дуже прислухуйтесь до сих двох теоретиків, бо вони часто гризуть ся. Така вже у них вдача. Як Адольф каже біле, пан професор неодмінно задля принципу стане сперечатись і доказати противне. Наше житє таке одноманітне, що як би не було професора і Адольфа, довелось би збожеволіти, — сказав третій — повновидий, з солоденьким облечем.

— Ну, кому як кому нарікати на долю, тільки не вам, Бабарин. Ви скажіть, що як би поблизу не було жіночого корпусу і не можна було посилати пістолєтів Галї, о, тоді занудьгувалась би ваша душа. А з жінкою ви скрізь будете себе гаразд почувати, — вставив той, що не підходив до гуртка, а весь час проходжував ся по камері, наче й зовсім не звертав уваги на Тараса.

— Звичайно, такі сухі метаматики, як Михаїл, можуть задовольнятись тільки диференціяльним та інтеґральним вичисленєм, або секретарськими обовязками есерoвської орґанізації; тонких же і ніжних відносин до жінки їм не зрозуміти, бо промозглий математик в окулярах — кастрат в половій сфері.

Довго ще товариші сперечались, а серед загального шуму найбільше чутно було Адольфа і професора.

III.

„Моя люба, найкрасша Марусе! Сьогодня був на допиті в жандармськім правлїню. Справа наша незабаром передасть ся в судову палату. Жандарми приняли мене не так, як перший раз, коли застрашували каторгою. Навпаки, були дуже ввічливі і казали, що нема підстав думати, наче мене засудять на кілька літ. Найбільше доведеть ся відсидіти ще год.

— Правду сказать, ваше дело зовсем пустячное і серіозних последствій не могло іметь.

„І знаєш, Марусе, я вчасти годжу ся з ним. Бож справді, скажи, чи було в когонебудь з нас переконанє в необхідности сього діла і чи могли бути завдяки сьому взагалі якінебудь корисні наслідки? Просто гра. Гра для задоволеня власного еґоїзму. Гра дітий. Ні, Марусе, я тепер переконаний, що добра частина моїх товаришів по недолі, таксамо як і я, тільки грали в революцію, навіть не розуміючи самої ідеї революції; що богато молодіжи пійшло в ріжні партії тільки для моди. Наслідки від сього почувають ся скрізь. Як би ти могла поглянути на тутешних товаришів-вязнів, скільки між ними таких, котрі зачисляють себе в ту або иншу партію, а в дійсности мають дуже проблематичне понятє про ріжні проґрами. Скільки є цілком безчесних, безпринципних. Справдешних, ідейних політичних, котрі знають, за що борють ся і куди ідуть, так мало, що вони ховають ся в сірій масі.

„Правда, не можу сказати сього про нашу камеру, — се щасливий вилімок. Тут зібрала ся майже найкрасша молодіж. Інтеліґенти не зовнішні, а по духу. Один тільки тут є з народа — Порфирій Бузина. Уяви собі величезного неповоротного чолвіка, що нагадує собою і своїми рухами ґориля. Він ще молодий — годів 22, тільки що пробивають ся вуси.

„Що в нім надзвичайне, так се маленькі хитрі сірі очи, товсті губи і ніс, що нагадує електричну кнопку. Коли дивиш ся на сей ніс, так і хочеть ся доторкнутись пальцем і почути відомий звук: „д-з-е-н-ь". Його так і прозвали: „кнопка".

„Силу має Геркуля. Раз на проході грали в сніжки і змовились напасти на Бузину.

„Що се була за картина! Чоловіка з десять підскочило до нього і злились в одну масу. Вчепились за руки, за ноги, за голову; тягнули, пхали.

„Раптом всі попадали і тільки Бузина стояв та усьміхав-ся, нагадуючи своєю силою леґендарного Бульбу.

„Щож ти пороблєш? Невже й досі забавляєш ся котиком і маєш подрапані ручки? Як би я хотів їх цілувати! Чи діждусь колинебудь того дня? Бувай здорова. Цілую тебе безліч разів, Твій Т."

IV.

Вже давно було за північ, а в камері ч. 8. ще ніхто не спав. Надзиратель кілька разів підходив до „волчка" і приглядав ся, що робить ся. Але нічого надзвичайного не було. Видко тільки було, як Адольф вискочив з ногами на свою койку, підскочив на професора, що лежав радом і, витягнувши вперед руки, з задьористим лицем, провадив розмову далї.

— Ну, добре. Ви кажете, що таких Саніних не можна допустити в ряди есерoвської партії, що вони уявляють собою явище антиморальне, що у них не може бути нічого сьвятого, бо в кого думки й бажаня зосереджують ся на женщині, як на самиці, в того не може бути провідної чистої ідеї. Здасть ся, я так зрозумів ваші думки?

— Так.

— Добре. Хоч тепер порозумілись. Але скажіть, що ви будете робити, коли переконаєтесь, що дві третини всіх членів есерoвської партії дуже подібні до Саніна і що се їм зовсім не заваджає виконувати свої обовязки. Та й взагалі, яке ви маєте право втручати ся в інтимне житє людий, нехай то будуть есери чи есдеки? Пройшли ті часи, коли партийна дисципліна панувала над всіми і підводила всіх під свій аршин, заїдаючи індивідуальність. Тепер кождий рахуєть ся тільки з власним „я" і через те не підлягає вашому кодексови моралї. Я розумію, можна не згоджуватись з Саніннами, але яко з силою ви мусите рахуватись, бо в противнім разі у вашій партії зістануть ся одні неврастеніки, мелянхоліки, котрі будуть, як і ви, осуджувати „зьвірячі" інстинкти, а самі тихенько ходити-муть на кухню до кухарок, або найдуть вихід „изъ щепетильнаго положенія" в онанізмі.

— Якже, се буде цілком морально! Все гаразд, аби шито-крито.

— Ех, ви єзуїт, разом з своїми однодумцями, а я скажу — криводумцями.

Бузина в той час примостив ся в кутку з трома товаришами і газардно грав преферанса. Він не звертав уваги на спір і тільки як звичайно, підбадьорував:

— Так його, Адольф, так. А ти, професоре, не здавайсь. Не дурно пройшов взутими ногами вісім кляс ґімназії. Тільки розмовляйте більше зрозуміло, бо як залізуть кудись у хмари, то тільки й чутно: „мораль, антимораль, неврастенія, мелянхолія, сексуалія і чорт його зна, які ще мудрі слова, наче їх можна мазати на хліб і їсти. Ти, брате, подавай красше такі слова, щоб не давитись ними, а легко розжовувати. От, ерунда!

Так і у нас в селї сї аґітатори. Як почнуть, як почнуть бувало... Нічого не второпаєш, тільки рота роздявляєш, а дядьки головами похитують: „Ото то розумний чоловік!"

— Ну, кнопка, не пенькай, а здавай, — твоя черга.

Тарас в той час не грав в карти і не приймав участи в спорах. Він успів вже добре обзнайомитись з тюрмою і її мешканцями. Переніс триденну голодівку, тиф, бойкот і взагалі в боротьбі з адміністрацією солідаризував ся з більшостю. Дуже звик до своїх співкамерників і почував себе бадьоро.

Але сего вечера ніяк не міг заснути. Думки так і лізли в голову. Не диво. Сьогодня якраз рік, як він сидить в Лукіянівці. Осталось йому досиджувати всього тільки три місяці.

Маруся часто пише і упевняє, що палко кохає.

Так і пливуть рожеві мрії про волю, про житє з Марусею, про тихий рай.

Була весна. Місяць сьвітив і приваблював. Зірки — наче далекі, далекі огники — то наближались, то потопали в далечині. Темніли верхи дерев, соловій співав, заливав ся.

Як хорошо!

Тарас забув, що не можна виглядати через вікно, вчіпив ся за крати і думав.

В камері, як звичайно, сварили ся, лаялись, а з надвору здавалось, що то гудуть рої пчіл.

Вартовий москаль-татарчук вже давно приглядав ся у вікно до тої камери і йому стало дивно, що так пізно в ній не сплять. Він рішив, що тут щось небезпечне. Як несподівано у вікні зявила ся постать і вчіпилась за крати, татарчук згадав строгий наказ не підпускати нікого до вікон і стріляти після першої перестороги.

— Сл-е-е-з с-с-акна! (злізь з вікна).

В камері на той час підняв ся ще більший гамір. Тарас не почув перестороги.

... Трах — та-ра-рах...

Тарас вхопив ся за голову, крикнув і впав. Товариші притихли і кинулись до Тараса: кров з виска струмочком збігала по обличу, руки почали холоднїти.

По всїй тюрмі підняли тривогу: задзвонили; почали збігати ся салдати, надзирателі, начальство.

Вбігли в камеру ч. 8, вигнали всїх товаришів на коридор, винесли мертвого Тараса і почали перетрушувати. Найшли, як звичайно, карти, нелеґальну кореспонденцію, ніж, листи.

— Оставить їх на карцерном положенії на две неделї, — скомандував начальник і пійшов геть.

Так і не довелось „важному злочинцеви" досидіти трох місяців, не довелось побачити і цілувати „безліч раз" свою Марусю. Лиха доля випадково закинула його в сей льох, лиха доля несподівано відняла житє.

І ніхто не убивав ся за ним.

Маруся хутко втішила ся з товстим лисим політехніком, котрий дуже загикував ся і не бачив далї, як на два кроки; товаришам привели нового мешканця.

Тільки старенька мати що дня ходила до церкви і, заливаючись сльозами, ставила перед образом Христа маленьку сьвічку за упокой душеньки сина Тараса.

Заходом Української Народної Громади в Ню Йорку

— відбуде ся —

КОНЦЕРТ

— В ЧЕСТЬ —

Івана Франка

в суботу, 26. серпня 1916 р.

в Cooper Union Hall (8 ул. і 3-та Евеня, Ню Йорк).

Музичну часть концерту виповнять:

Український Хор під управою п. М. Гундича.

„Зірка", жіночий кружок „Українського Хору".

П-ні Юлія Корецька, солістка. **П. Михайло Зазуляк,** соліст.

ВСТУП 25 ЦЕНТІВ ВІД ОСОБИ.

Ізза діточої недуги, дітям низше 16 літ вступ недозволений.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8-МІЙ ВЕЧЕРОМ.

УВАГА: Саля Купер Юніон отворена лише до години 10.30 вечер. Тому до сего часу концерт мусить скінчити ся. Українська публика, що хоче бути на концерті, може уставити ся лінією довкола галї на дворі вже о годині 7-ій. Тоді зачинаєть ся продажа тикетів при касі. Точно о годині 8-мій замикають ся двері і нікого до галї більше не впустить ся підчас концерту. Се є розпоряджене міста.

Білєти по 25 цт., портрети по 10 цт. і ґузики по 10 цт. можна вже тепер набути в Ню Йорку: в друкарни тов. „Просьвіта", 46 Іст 7 ул. і в офісі Укр. Нар. Громади, 22 Іст 7-ма ул. Фаґи українські і американські замовляйте в друкарни тов. „Просьвіта" найдальше до 19-го серпня.

В день концерту упрашаєть ся на всїх фронтових вікнах своїх помешкань уміститн портрети незабутного Івана Франка, і вивісити фани українські й американські.

ПРОГРАМА:

Часть I.

Марш Л. Бетовена .... відіграє орхестра
1. Вступне слово .... о. М. Підгорецький
2. Пісне моя, Франко-Січинський .... хор мішаний
3. Прольоґ до поеми „Мойсей", Франко, віддеклямує.. .... п. Ів. Добрянський
4. Як почуєш в ночи, Франко-Січинський, відспіває п-ні Юлія Корецька в супроводі фортепяна.
5. Ой гаю мій, гаю, Лисенко, відспіває „Зірка", жіночий кружок „Укр. Хору" в супроводі орхестри.
6. а) Безмежнеє поле, Франко-Лисенко; б) Менї однаково, Шевченко-Лисенко, сольові пісні відспіває п. Мих. Зазуляк в супроводі фортепяна.

Часть II.

7. Франко яко громадянин, відчит........п. П. Задорецький
8. Марш Шопена .... відограє орхестра
9. Сумно, Кисіль, на спомин Франкови, віддеклямує.... .... п. Микола Кисіль
10. Лічу в неволі, Шевченко-Січинський, хори мішані і мужеські; сольо відспіває п-ні Ю. Корецька в суп. орхестри.
11. З „Книги Кааф", пісня IX., Франко, віддеклямує.... .... п. Зофія Фенчинська
12. Елеґія, Массенат, сольо, відспіває........п. Мих. Зазуляк
13. За тебе Україно, Щурат-Людкевич,...хор в суп. орхестри

Українська суспільности! Помер найбільший сучасний український поет, письменник і громадянин, Іван Франко.

Кождий Українець і кожда Українка повинні тямити, що їх обовязком є шанувати память великих людий, іти їх слідами і поширювати їх ідеї.

Українська Народна Громада в Ню Йорку, яка гуртує в собі всї українські товариства, запрошує отсим усїх щирих Українців на вшановане памяти Того, що провадив наш нарід через 40 літ посеред тяжких відносин, як провадив Мойсей Жидів через пустиню.

Франко промощував дорогу свому народови як каменяр, що кує скалу, і помер серед тяжкої працї.

Громадною участию в концертї дня 26. серпня треба доказати, що ми зрілий народ і достойно шануємо память І. Франка.

Рівнож запрошуємо весь український загал і другі народности з Ню Йорку і з близших та дальших околиць, як також представників всїх українських орґанїзацій і орґанів в Америцї, щоби спільно пошанувати память нашого славного поета і письменника Івана Франка.

Всї товариства, братства і сестрицтва з Ню Йорку і околиці зберуть ся в відзнаках і з прапорами в шкільній гали під ч. 28 Іст 7-ма ул. в Ню Йорку о год. 6-тій пополудни в суботу 26-го серпня б. р., а о год. 7-мій вийдуть в поході до галї Купер Юніон на концерт.

Ню Йорк, дня 26-го липня, 1916.

ЗА КОМІТЕТ:

о. Микола Підгорецький, предс.; др. Ів. Сміт, заст. предс.; П. Задорецький, заст. предс. і секр.; Стефан Чосник, касієр; Ів. Лазорчик, Андронїк Бучак, Фелїкс Дашкевич, Онуфрій Яремчук, Микола Кавецький, Дмитро Шагай, Іван Луцак, Іван Костецький, Михайло Байдюк.

ВЕЛИКИЙ ВИБІР ЦІКАВИХ КНИЖОК,

які має на складі

КНИГАРНЯ „СВОБОДИ":

Американський Шляхтич. Образ з житя руських робітників, в 3-ох дїях. — Цїна ....30 цнт.

Абу Касимові капцї. — Арабська казка. Написав Іван Франко. — Цїна 30 цт.

Американський гимн „Мой Контри" під нотами в українськім перекладї. — Цїна ....10 цнт.

Американець, веселий образ з житя народу зі співами, в трох дїях. — Цїна ....15 цнт.

Американські гости. — Ковбой. (Казка.) — Еміґранти. — Дні нашої слави і недолї. — Цїна ....15 цнт.

Амалюнґа. — Займаюче оповіданє з часів боїв між Европейцями а Індіянами в пївн. Америці. — Цїна 20 цнт.

Бондарівна. Драма в 4. дїях в 5. відслонах. — Цїна ....20 цнт.

Байки-небилиці. — Цїна ...... 10 цнт.

Букварь для дїтий першого року науки. — Цїна враз з пересилкою 30 цнт.

Блудний син. Образ з житя наших виселенців в Америцї у 4 актах зі співами. — Цїна........25 цнт.

Богдан Хмельницький в Галичині (2 ілюстрації). — Писмо (6 ілюстрацій). — Фляшка горівки. — Но в добрий час (4 ілюстрації). — Дні нашої слави і недолї. — Цїна .... 15 цнт.

Весела читанка з образками. — Цїна ....15 цнт.

I. Вечері на хуторі біля Диканьки. II. Ярмарок в Сорочинцях.—Цїна 15 цнт.

Вічевий співаник. — Цїна .... 5 цнт.

Весела книжочка в 17 образками. — Гумористично-сатиричний збірник для сумних людий. — Містить в собі богато сьмішних віршів, дотепів і оповідань. — Цїна .... 35 цнт.

Вихованець. Народна комедія в 3. дїях зі співами і танцями. — Цїна 25 цнт.

Вертеп. Сценїчна картинка для колядників, що ходять по хатах в часї Різдвяних Сьвят. — Цїна ...... 5 цнт.

В неволї темноти. — Комедія з житя русько-американського народа в 3 актах. — Цїна .... 25 цнт.

Води в природі. — Умірковагний та щирий. (В. Винниченко). — Заграй. — Остатки „Фортуни". — Дні нашої слави і недолї. — Цїна .... 20 цнт.

В старім і новім краю. — Образ з сучасного житя в 4-ох відслонах. Дуже весела штука для аматорських театрів. — При кінци сеї книжки находить ся сьмішне оповідане „Сʼчадник". — Цїна .... 25 цнт.

Галка смерти. — Цїна........ 5 цнт.

Гостина сьв. Николая, драматична гра для дїтий. — Цїна .... 10 цнт.

Галицькі анекдоти. (Гумор. оповідана). — Цїна .... 10 цнт.

Ґеновефа. — Цїна .... 30 цнт.

Гаси огонь поки не розгорів ся і инші оповідання. — Цїна........20 цнт.

Два домики і одна фіртка. Комедія в 1. дії. — Цїна ....15 цнт.

Дяк. Оповідане Марка Вовчка. — Цїна ....20 цнт.

Дещо про звірята, рослини, камінє і скали. — В сїй книжці находить ся около 200 цікавих образків звірят, птахів і риб з докладним описом, де вони живуть. — Цїна .... 30 цнт.

Два брати, з байок Братів Ґріммів. — Цїна .... 15 цнт.

Де любов, там і Бог, оповідане. — Цїна ....10 цнт.

Девять братів і десята сестриця Галя. Дуже гарне оповідане. — Цїна 15 цнт.

Евстахій, повість з перших віків християнства. — Цїна ....30 цнт.

I. Жовнір. — II. Оферма. Новеля з війського житя. — Цїна ...... 10 цнт.

Жінка і її значінє в суспільнім житю. — Сїльський хірурґ (3 ілюстрації). — Смерть отаманова. — Дурень. — Дні нашої слави і недолї. — Цїна 15 цнт.

Жителї Марса. — Цїна ...... 10 цнт.

Журавлї. — Зміст: Журавлї (вірш). Закутник (оповідане). Новітні гайдамаки (вірш). Пісні про Канаду. Пайлот Бют, оповідане про судьбу молодого робітника-еміґранта. Звідки бере земля тепло. — Цїна .... 15 цнт.

Жіночий язик, індіянська казка. **Невдалий линч,** оповідане. — Цїна 15 цнт.

Житє, зарібки, орґанїзації і т. п. в Злуч. Державах. — Дуже цікава розправа про відносини працї і житя в Америці. — Цїна .... 15 цнт.

З років війни. Сатиричні ілюстрації з европейської війни. Оповідання, відомости і інформації про український нарід, про старий край і Америку, богато ілюстровані. Понад 150 ілюстрацій. — Цїна ....30 цнт.

Збірка оповідань. Пятка. Євшан-зїлє. Безробітє. Павло. В судї. Чорт і Микитиха. Бокачка. Милосердність. Слон і чоловік. Добра дочка. — Цїна 20 цнт.

З днів кровавої війни. Віршоване оповідане. — Цїна ....25 цнт.

За сестрою. — Є се найгарнїйше оповідане з козацької старини, сучасного письменника Андр. Чайковського, яке дотепер вийшло на американській Руси. — Цїна .... 35 цнт.

З ріжних нив. — Зміст: Вся людська тварь з хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоди (вірш). Найбільший духовий поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть їхи шапи? Ангел та пустельник (оповідане). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта.—Цїна 15 ц.

За вольности України. — Цїна.. 5 цнт.

Збірка повісток. — Цїна ....10 цнт.

З кого ся насьмівають, з того люди бувають. — **Песоя Петришин.** — **Модний адвокат.** Збірка оповідань. — Цїна .... 10 цнт.

Іван Коневченко і инші оповідання. — Цїна ....20 цнт.

Іцко-Сват, комедія в 1. дїї.—Цїна 10 ц.

Іван Дурак та инші оповідання. Цїна 25 ц.

Історія заложення Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з панної людини. — Як Снїжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землї (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолї — Цїна 15 ц.

Із звірячого царства. Перша сотня найкрасших казок. — Цїна ......20 цнт.

Історія про дївочу сироту та про ріжні її пригоди: розкоші, смутки, щасте й нещасте серед змінчивого сьвіта. — Цїна ....40 цнт.

Історії Шерлока Гольмса, найславнїйшого в сьвітї детектива. — Тайна молодої вдови 25 цнт.; Наречена прокуратора 25 цнт.; Кроваві жемчуги 25 цнт.; Злочин в печері гри 25 цнт.; Дочка лихваря 25 цнт.; Коронкова сукня королевої 25 цнт.; Прощай нареченний 25 цнт.; Слїдчий нюх кельнера 25 цнт.; Крадїж бриліянта 25 цнт.; Убийник женщин 25 цнт.; Остров божевільних 25 цнт.; Фальшівник гроший 25 цн.

Історія про малого Павлика як лютий морозенько замучив його в лісі. — Цїна ....20 цнт.

Ілюстрована збірка, Вуся (3 ілюстрації). Катерина (3 ілюстрації). Нін і Семіраміда (2 ілюстрації). Лист турецького султана Запорожським козакам. Відповідь Запорожських козаків турецькому султанови (1 ілюстрація). Алькоголїзм і дїти (1 ілюстрація). — Цїна ....20 цнт.

Інститутка. Незвичайно гарне оповідане. — Цїна ....15 цнт.

Історія про гарну Магельону і графа Петра. — Цїна ....25 цнт.

Календар У. Н. Союза на рік 1915. — Цїна ....30 цнт.

Календар У. Н. Союза на рік 1916. — Цїна ....50 цнт.

Календарик кишенковий в полотняній оправі. — Цїна ....10 цнт.

Казки за циґанів — Цїна .... 10 цнт.

Конець „Тітаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Цїна ..40 цнт.

Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчислювань всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Цїна .... 30 цнт.

Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спільцї. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. Як хлоп жида змудрував. — Цїна 15 цнт.

Коротка Історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Цїна .. 10 цнт.

Кроваві діяманти. Новочасний роман. — Цїна ....35 цнт.

Людоїди і инші оповідання. Цїна 25 цнт.

Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Цїна ...... 40 цнт.

I. Листи з пекла. II. Лист шинкаря до чорта і инші оповідання. — Цїна 25 цт.

I. Лист шинкаря до люципера і відповідь. II. Про алькоголь. — Цїна....10 цнт.

Листи Штіфа Табачнюка до його жінки Явдохи. — Цїна .... 10 цнт.

Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповідане). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїдство в Конго. Клопоти кума Софрона (вірш). — Цїна 10 цнт.

Марта Борецка. Історичне оповідане. — Цїна ....25 цнт.

Мужики Аристократи. Народний образ в двох дїях. — Цїна ....15 цнт.

Мужицька доля. Збірка оповідань. — Цїна .... 10 цнт.

Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Цїна 20 цнт.

Навернений грішник. — Цїна .. 20 цнт.

Напад на Січ. — **Павло Полуботок.** — Цїна .... 5 цнт.

Невольник, драма в 5. дїях.—Цїна 15 ц.

Не сгуе души живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канадї в тяжких хвилях його житя, на зараню великих надїй для покріпленя духа. — Цїна .... 15 цнт.

Народна Школа ч. II. — Цїна 30 цнт.

Настоящі, комедія в одній дії. — Цїна ....20 цнт.

Наталка Полтавка. Оперетка в 3. дїях. — Цїна ....20 цнт.

Оповідане про Алї Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Цїна 20 цт.

Оповідана про заздрих Богів. — Цїна .... 10 цт.

Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації), Становище жінки. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолї. — Цїна .... 15 цнт.

Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. дїях М. Старицького. (В перерібцї Александрова. — Цїна .... 30 цнт.

О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в землї і як витворюють ся з них річи необхідні в житю людий. Цїна 25 ц.

I. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — II. Цїсар і ігумен. Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Цїна .... 10 цнт.

I. О дванайцяти таблицях, оповідане після народних казок. **II. Швець і нечиста сила.** — Цїна ....25 цнт.

Орлеанська дївчина. Історичне оповідане про французьку героїню Іванну д'Арк. Цїна ....20 цнт.

Опис рідного краю. Маленька ґеоґрафія України з малюнками і мапкою. — Цїна ....20 цнт.

Ох! не люби двох! Оперетка в 3. дїях. — Цїна ....25 цнт.

Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Цїна .... 55 цнт.

Про конець сьвіта. — Цїна .... 15 цнт.

Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Цїна .... 15 цнт.

Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Цїна .. 35 цнт.

Провідник, практичний підручник до науки англійської мови без помочи учителя в доданем словаря. — Цїна $1.50

Під прапором свободи. Вибір патріотичних деклямацій. — Цїна ... 30 цнт.

Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані вершом. — Цїна .... 40 цнт.

Покуса. — Зміст: Покуса (оповідане). З практичної школи (оповідане). Я тут голова (оповідане). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, звірят і ростин. — Цїна ...... 10 цнт.

Промови, деклямації і желаня на хрестинах, заручинах і весїлю для кумів, старостів і дружбів. — Цїна .. 10 цнт.

Про нутро землї (з 22 образками). — Розказ про будову землї і її передпотопові здобутки. — Цїна .. 25 цнт.

Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пияньства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолї. Цїна 15 ц.

Причта про садівника та инші оповіданя, гуморески і сатири.—Цїна 40 ц.

Принц і нуждар. Дуже займаюче оповідане славного американського писателя Марка Твейна в перекладї В. Держируки. — Цїна .... 50 цнт.

Перший музичний альбом виданий в Америці. Містить в собі 25 найкрасших українських пісень під нотами на мішаний хор. — Цїна ....60 цнт.

Пісні еміґрантів. — Цїна ......10 цнт.

Привізнений московський пашпорт. — Цїна ....10 цнт.

I. Про Шевченкові твори. II. Оферма. — Цїна ....20 цнт.

Проти алькоголю. — Цїна ......20 цнт.

Руський штукар. 312 гарних штук до забави. — Зміст: Часть I. Забави фізичні і хемічні. Часть II. Штуки з картами. Часть III. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартівливі. — Цїна .... 50 цнт.

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьмівае польську пиху. — Цїна .. 10 цнт.

Русько-анґлійський тлумач, в котрого можна дуже скоро навчитись анґлійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Цїна .... 60 цнт.

Рицар і смерть. — Цїна ...... 5 цнт.

Різдвяна ніч (з 10 образками). — Цїна .... 20 цнт.

Релїгійні вірованя старинних народів. — Зміст: Релїгія Єгиптян. Релїгія Халдейців. Первісна релїгія Індусів. Ісповідники релїгії Брама. Релїгія Будди. Релїгія Перзів. Релїгія Жидів. Релїгія Греків. Релїгія Римлян. — Цїна 20 цт.

Росія й Україна — Цїна ....15 цнт.

Розмова тверезого пяниця Василя з горівкою. — Цїна ....10 цнт.

Сьвітові байки в оповіданях Степана Руданського. — Цїна ....15 цнт.

Свекруха. — **Комедія в 3 дїях.** — Цїна .... 25 цнт.

Страшна місьта. — Оповідане М. Гоголя з козацких часів (з многими образками). — Цїна .... 20 цнт.

Сорокаті штани і инші веселі оповіданя та вірші. — Цїна ....25 цнт.

Сумна казка. Зміст: Сумна казка. — На торзї. — Як пан перехитрив дощ. — Дещо про давних богів. — Стогін землї. — Цїна ....10 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт	2.00
Благослови душе моя Господа, кістяна оправа	2.00
Житє Ісуса Христа	1.25
Псалтир	1.00
Горі імієм серця, кіст. оправа	1.00
Коляди	20
Збірник найкрасших пісень церковних	10
Ангельський хор, часть II.	5

Обширні цїнники висилаємо кождому на жадане.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, як подано у повнашій адресї. Моні-ордер належить долучити до замовленя.

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ ДУЖЕ ВЕСЕЛА ОПЕРЕТА В 3-ОХ ДІЯХ

ОХ! НЕ ЛЮБИ ДВОХ!

написав Антоній Ів. Нагорянський.

Ся книжка надає ся вповні для аматорських театральних вистав. До відограня потрібно всего 4 женщини і 8 мущин. — Цїна за прим. 25 цнт., за 12 примірників $2.25.

Замовленя і гроші посилайте до:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.